

טבת תש"פ • גיליון מס' 2

נשמה

ירחון לכל נשמה יהודית

מחפשים את החצי השני?

המיזם המפתיע
שיוביל אתכם
לחופה

הלב שלו

בין הופעה להופעה
ועוד הופעה, תפסנו
את **ישי ריבו** לשיחה
אישית ושמענו איך
משלבים בין **מוזיקה**,
משפחה ו**לימוד תורה**

אוצרות גנוזים

מה מסתתר בספרייה
הענקית בבניין '770'
המפורסם בניו יורק?

בפתח

חודש חלף מאז הושק המגזין הראשון של 'נשמה', והתגובות הרבות שזרמו מכל עבר הוכיחו עד כמה הוא חיוני. בעידן שבו שצף-קצף של מידע זורם לכולנו לסלולרי, ומבול של הררי מילים מציף אותנו בלי סוף – 'נשמה' הוא רגע של אתנחתא. בלי פוליטיקה, בלי רכילות, בלי נגד-בעד, בלי קרבות, בלי אמוציות.

'נשמה', כשמו כן הוא, מבקש להגיש לכם מדי חודש בחודשו תוכן טהור ומוזקק מאת טובי הכותבים, שירווח את נשמתכם בתכנים יהודיים מרתקים ומאורה השופע של חסידות חב"ד. 'נשמה' עדיין בשלבי הרצה ראשוניים, ובעזרת השם, בזכות המשובים שלכם (כתובת מייל לפניות מפורסמת בעמוד זה) נחתור לספק לכם את המגזין האיכותי ביותר. ב'נשמה' החדש, היוצא לאור לחודש טבת תש"פ, הצצה ראשונה למיזם השידוכים המפתיע שמקים בתים בישראל זה אחר זה; ריאיון

נדיר עם הרבי מליובאוויטש שערכה מרת גאולה כהן זכרה לברכה, שהלכה לעולמה בחודש שעבר; וריאיון עם אומן-הנשמה ישי ריבו. זאת לצד שפע של טורים במגוון תחומי החיים. בחודש טבת בולט התאריך העשירי בו, שנקבע ליום צום מפני שבו החל תהליך החורבן כאשר סמך נבוכדנצר מלך בבל אל ירושלים וצר עליה, עד שהובקעה ונחרב בית המקדש הראשון בט' באב. הצום משמש תזכורת לשנאת החינם שהובילה לחורבן. והפתרון והתיקון לאסון החורבן נמצאים ממש כאן, לידנו: אהבת חינם! על ידי אהבת ישראל ואחרות ישראל, דברים שכולנו צריכים להתחזק בהם ובפרט בתקופת בחירות, נוכל כולנו להתלכד ולהוכיח כי רב המשותף על המפריד, וכחזית אחת נחיש את הגאולה האמיתית והשלמה ואת בניין בית המקדש השלישי במהרה בימינו.

טורים אישיים:

04

יהורם גאון

מתארח במדור 'אורח בפתח'

06

הרב שניאור אשכנזי

עונה לשאלה: איפה אלוקים נמצא?

23

הרב שרגא דהן

כותב על מה שקרה בחללית 'בראשית'

24

הרב עמי ברעם

עם חמשת שלבי החזרה בתשובה

25

לוי סממה

כבוד הרב, למה משיח לא מגיע?

27

אברהם פריד

מגולל סיפור מדהים על הרבי

29

אשת חיל

חני ליפשיץ, רחל בולטון, מתכונים

המיקרופון שלו

ישי ריבו ממלא אולמות זה אחר זה ולא שוכח להודות. ריאיון אישי

16

בחדר של הרבי

הריאיון הנדיר שהעניק הרבי מליובאוויטש לגאולה כהן. קטעים נבחרים

20

בתי חב"ד בארץ - נעים להכיר: והפעם פוקוס לבית חב"ד בכותל

24

08

מזל טוב!

מחפשים את החצי השני שלכם? תכירו את מיזם השידוכים החדש של חב"ד

12

אין רע יורד מלמעלה

ד"ר יחיאל הררי כותב על המסר האחרון של רבי שניאור זלמן מלאדי

14

ספרים במספרים

הצצה לספריית חב"ד הענקית השוכנת בבניין המפורסם '770' בניו יורק

נשמה

ירחון לכל נשמה יהודית

ציעורי אגודת חב"ד חב"ד

מוציא לאור:

ציעורי אגודת חב"ד

בארץ הקודש

יו"ר: הרב יוסף יצחק אהרונוב

עריכה והפקה:

שבועון

כפר חב"ד

עורך ראשי:

אהרן דב הלפרין

עורכים:

מנחם כהן,

לוי שייקביץ

גרפיקה:

אפרת פרידמן

להזמנות:

המרכז לעזרי שליחות

טל': 03-3731777

לפניות והארות:

nesham@kcm.co.il

האם 'העולם כולו' נגדנו?

כדאי לציון לראי
היהודים מצידם
מוטלת חובה אצורה
ואסויי אכלו
אנחנו אפי הציוניים
האולקיים אלא נתנו
אלא המין האנושי
הייל, מה-לאמלנה
לשם המצוות לעתה
אנחנו-לך, להם
הרמות המינימליות לא
אתיקה ואסריות, דין
וסדר דואליים, אלא
באצדיות אלק חזרה
אנושית אינה יכולה
לארצה לאורך זמן

ב"ה

כ' אלול, תשל"ה

(27 באוגוסט, 1975)

ברוקלין, נ.י.

מרת...

ברכה ושלוש:

בעתו קיבלתי את מכתבך, מיום ה-22 ביולי, והנני מצטער על העיכוב הבלתי נמנע באישור קבלתו.

את כותבת שאת מתקשה להבין בצורה מלאה מדוע נראה שהעם היהודי חש תחושה חזקה כל-כך שהגויים אינם נוטים לטובתו, בייחוד מאחר שאת אישית לא מרגישה כך כלפי יהודים.

ראשית כל, יורשה לי לומר שאני שמח לשמוע על הרגשות הטובים שלך, ואני מקווה שאת מנצלת כל הזדמנות מתאימה להודיע לאנשים איך את מרגישה בעניין זה, כדי שהם יחקו אותך.

בנוגע לשאלתך, איזה בסיס, אם בכלל, יכול להיות עבור יהודים להרגיש חשדנים – או אפילו מפוחדים, כפי שנראה לך – בנוגע לרגשות של הגויים כלפיהם – בוודאי ישנו הסבר מובן מאליה במה שהתרחש בזמננו זה, וממש לנגד עינינו – מובן מאליה, על כל פנים, לאלה ששרדו את השואה באירופה ומצאו מקום מפלט במדינה זאת. כשלוקחים בחשבון ששליש מהעם היהודי הושמד באכזריות על-ידי אומה גויית ושותפה, בעוד שרוב העולם הגויי צפה בנעשה (ולפעמים אפילו לא

בתור צופים אדישים) – נושא מדי מכאיב מכדי להעמיק בו, ובייחוד במכתב זה, לאור הרגשות האישיים שלך, אני מזכיר זאת רק לשם תשובה על שאלתך – ההסבר הוא די מובן מאליה, וזה מפתיע שהדבר התחמק ממך. יתירה מזו, כשרואים את גישת הרוב המכריע של חברי 'האומות המאוחדות' כלפי שרידי העם היהודי, הדבר מחזק באופן ברור את החשש שהגישה של הגויים – אם לדבר באופן כללי, משום שתמיד ישנם יוצאים מן הכלל – לא השתנתה באופן קיצוני.

לשם השוואה, כדאי לציין שעל היהודים מצידם מוטלת חובה לעודד ולסייע לכל גוי לנהוג לפי הציוויים האולקיים אשר ניתנו לכל המין האנושי, היינו, מה-שמכונה 'שבע המצוות שניתנו לבני-נח', שהם הרמות המינימליות של אתיקה ומוסריות, דין וסדר עולמיים, אשר בלעדיהם שום חברה אנושית אינה יכולה לשרוד לאורך זמן. מצפים לכך מיהודי אפילו מבלי להתחשב בגישה של הגוי כלפי יהודים. בדומה לכך, יהודים נצטוו לקיים צדקה וחסד כלפי גויים לצד יהודים.

את בוודאי יודעת גם על התרומות היהודיות לרעיונות של חירות והומניטריות ואחרים. אפילו המוטו של 'האומות המאוחדות', 'לא ישא גוי אל גוי חרב', הוא אידיאל שהועבר משמים לנביא יהודי עבור היהודים (ובאמצעותם) לגויים. דרך אגב, גם דבר זה מרגיש בהבלטה את הניגוד בין אידיאל זה שמוצג שם על הקיר לבין מה שמתרחש שם בין הקירות. ושוב, אין כל צורך להרבות לדבר על זה, כפי שצויין לפני כן.

בברכה,

תחת מצור

כמה מילים על ירושלים שלי
וסיפור אישי שקרה לי

חורש טבת קשור בקשר בלתי נפרד לירושלים. חורבן וכמיהה לגאולה מתערבבים להם יחדיו, ומי לא רוצה לראות כבר בבניינה? הילדות שלי בירושלים, הייתה תחת הרושם של מלחמת השחרור. הבית היה אפל, לא היה אור. ומי? היינו צריכים לייבא אותם באמצעות פחונים ממקום מרוחק. לא היה אפשר לנסוע לירושלים, רק באמצעות שיירות. היינו תחת מצור. משחקי הילדות שלי, היו משחקי מלחמה. התחלקנו לשתי קבוצות: יהודים וערבים שמתעסקים בכלי נשק. הרחוב היה מלא בחיילים ותחת השראת המלחמה. הבית היה מלא באנשים. קיבלנו לחם במנות קצובות. היה מחסור. היום, בשפע הגדול, אי אפשר לדמיין דבר כזה.

...

ביום שחרור העיר ירושלים הייתי מהלוחמים בסיני וחזר לא אשכה, שבעת ששמעתי את הצנחנים שבכותל המערבי, נזכרתי מיד בהבטחתי לאבי, לפקוד את קברי סבי וסבתי. ידעתי שהבלתי ייאמן אכן יקרה.

...

עם השנים הפכתי לדמות שמזוהה מאוד עם ירושלים, בעיקר בשל עשייתי האומנותית סביב שירי ירושלים ופעילותי הציבורית. הרבה פעמים שואלים אותי מהו ירושלמי בעיניי, ואני תמיד משיב שלא צריך להיוולד בירושלים כדי להיות ירושלמי. צריך לחוש בלב שירושלים היא מרכז חיינו ושצריך להיזהר בכבודה. אלפי שנים אבותינו השתוקקו להגיע אליה ושרו והתפללו בכמיהה להיות בה.

שומר דלתות ישראל

ארצה לשתף אתכם בסיפור אישי שקרה לי. זה קרה לפני עשרות שנים. הוזמנתי להופיע בניו יורק. בתום ההופעה חזרתי לחדרי שבמלון, ובאמצע הלילה התדפק זוג חסידים על דלתי. לדבריהם, הם היו בדרך לרבי מליובאוויטש והציעו לי לכתוב בקשת ברכה והם ימסרוה לרבי. מובן שכך עשיתי.

כעבור זמן הודיעו לי החסידים שהרבי ביקש שיאמרו לי, שמיד עם חזרתי לביתי שברמת השרון אדאג להחליף את המזוזה המותקנת בכניסה לבית. בקשתו של הרבי לא נתנה לי מנוח. חשתי שרברים מתרחשים. חזרתי מחו"ל, מסרתי לאשתי דאז בכניסה לבית את המזוזה והודעתי לה שאני כבר חוזר. "אני קופץ לקנות מזוזה חדשה לכניסה לבית ואחר כך אספר לך את ההתרחשויות", אמרתי לה. החלפתי את המזוזה בכניסה וסיפרתי לה על ההנחיה מהרבי מליובאוויטש, להחליף את המזוזה עוד בטרם תדרוך כף רגלי בבית. למה? אני לא שואל שאלות. למחרת נסעתי לירושלים, ואשתי הצטרפה לנסיעתי. הייתי בסיור של עמותת בית הרפואה 'הרסה' שבה אני מכהן כחבר, ואחד מחבריי הרופאים איחל לנו שתהיה לידה קלה. הוא המליץ לנו שאם אנחנו כבר כאן, והאישה אמורה ללדת בכל רגע נתון, כדאי שתיכנס לבדיקה. בתוך דקות אחדות ראיתי שהצוות הרפואי בלחץ. הפרופסור מנהל המחלקה הודיע לי שהם בתהליך של לידה במצוקה. מכיוון שאשתי והעובר היו במצוקה, והצוות הרפואי נלחם להצלת חיי אשתי, הם ביקשו את חתימתי לגיתוח, ובקשר לילד, הודיעו לי, המצב קשה. וכך עבר הזמן כנצח, תוך שאני מהרהר על מהלך ההתרחשויות שפקד אותנו. התבהר לי שהרבי מליובאוויטש חזה בעיני רוחו את המצב, ושעל ידי קביעת מזוזה כשרה למהדרין תבוא הישועה. קראתי בעל פה את כל התפילות שזכרתי וידעתי מבית אבא, משה דוד גאון. הזמן הודחל כאשר עמדו כולם בחוץ, כולל בני משפחה שהוועקו והגיעו בדחיפות לבית הרפואה. ובדיוק אז הודיע הצוות הרפואי: "מזל טוב, יהורם, הכול עבר בשלום ויש לך בן". מתברר שהצוות הרב-תחומי שהוועק עשה מאמצים עליונים כדי להציל הן את היולדת הן את העובר, ובמזל טוב יצאו שניהם מכלל סכנה. כיום בני מכהן כמנכ"ל בחברה גדולה, וגם היולדת יצאה מהלידה בריאה ושלמה. הסיפור האישי הזה חשף לפניי את ראייתו הנבואית של הרבי מליובאוויטש, וקיבלתי המחשה לביטוי שלו כי "כל יהודי הוא יהלום".

בדיקת תיק הביטוח למניעת כפל ביטוחים

"גפן בסד" מבטחת בע"ה את מרבית הקהילות החרדיות בביטוח בריאות קולקטיב - בדומה לגופים הגדולים בארץ.

"גפן בסד" מעניקה כשרות לציבור החרדי, בדיקת תיק הביטוח עבורך - ובכל חברות הביטוח לשם מניעת כפל ביטוחים ו/או מניעת ביטוחים מיותרים

לבדיקה נא שלחו שם מלא + מספר ת.זהות + תאריך הנפקת התעודה למייל: Info@basad.co.il

הרב שניאור אשכנזי

אויפה אלענקים נאכטן? בחיים עצמם

קה, התריסים מוגפים, שמיכת הפוך קורצת, ועצבות מנומנמת פושטת עלינו

- אבל דווקא בשיאו של החורף מנצנצת תובנה מפתיעה שמאירה את החיים כמו קרן שמש ביום סגריר • העצה שהחזירה את הבן המשוטט ברחובות מנהטן - הביתה

האם אתם סובלים מ-SAD? בעידן ה-ADHD וה-ADD, הוא הן הפרעות הקשב והריכוז שמצויות בימינו כמו מטריות בעונת הגשם, נראה שלא נותנים את הדעת די הצורך על SAD - הפרעה רגשית עונתית, שהיא, אם שאלתם, ההגדרה הרשמית של דיכאון חורף. זה קורה בימים הקרים, כאשר העננים חוסמים את קרני השמש, הטמפרטורות צונחות, הגשמים מורידים עימם ברכה לעולם, אבל יש בני אדם שכל העסק הזה מוריד להם מסך על הלב. ממש כך. הם מתכרבלים בתוך עצמם ושוקעים לתוך עגמומיות שקטה. בארצנו שטופת השמש התופעה הזו מצויה פחות, אך בארצות קרות במיוחד הסטיסטיקה מדברת על חמישה-עשר אחוזים מהאוכלוסייה שסובלים מדכדוך חורפי מעיק. שיאה של התקופה הזו הוא בחודש טבת, שמאופיין בקור עז, ממטרים ועננות גבוהה. עם שעות האור המועטות, שמפנות את מקומן במהירות לחשכת הערב והלילה, הרי לנו מתכון לקררות ועייפות. לכן ימי טבת מוזהים בדרך כלל עם שקט, התכנסות פנימה והמתנה לימים חמים יותר.

ואולם ההיסטוריה היהודית הארוכה שומרת דווקא מקום של כבוד לחודש טבת. בימים אלו הונחו היסודות לנס הצלה המהפכני של ימי הפורים. מגילת אסתר מספרת: "וַתִּלְכָּח אֶסְתֵּר אֶל הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרוּשׁ אֶל בֵּית מְלָכּוֹתוֹ בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי הוּא חֹדֶשׁ טֵבֵת". לאחר חודשים ארוכים שבהם התעכבה בהמתנה בבית שעשגו שומר הפילגשים, סוף-סוף מגיע תורה של אסתר להיכרות עם השליט. בחודש טבת היא נלקחת לארמונו של אחשוורוש, ואז, למרבה ההפתעה, מוכתרת למלכת פרס, לגברת הראשונה של המעצמה השלטת בעולם כולו.

הזמנתה של אסתר למלך התרחשה דווקא בימים הללו, שכן, כדברי המדרש: "טבת הוא חודש שבו הגוף נהנה מן הגוף". הקור והחורפיות מעוררים רצון בנוכחותו של אדם נוסף. הבדידות מעיקה שבעתיים

בעונה הזו של השנה, ולכן הגוף מבקש לאזן את הקור בקרבתו של הזולת.

תנחתו, הקדושה פה

לא סתם חכמינו מספרים לנו עובדות על עונת השנה, הם ביקשו להעביר לנו מסר. עלינו לשאול: מהי המשמעות של הרברים ברובד הרוחני שבין האדם לקונו? מהי המשימה הייחודית של חודש טבת בהשקפה החסידית, הרואה את המפגש שבין המלך והמלכה של מטה - כמשל למערכת היחסים שבין מלכו של עולם, לעם קרובו, עם ישראל?

הרבי מליובאוויטש מאיר (ליקוטי שיחות טו/382) רעיון מופלא: הימים הללו הם בעצם קריאה להתמקד בחיים עצמם. זה הזמן שבו מוטל עלינו לחולל מהפך בסדרי העדיפויות שלנו, ולמצוא את האור והקדושה בחיי החולין.

מציאות החיים היא כזו שמעוררת אבסורד וסתירה פנימית. אנחנו יכולים לדבר בלי סוף על רוח וערכים, ובפועל החיים עצמם הם עסקי חולין שאין להם דבר עם הקדושה. אנו מדברים גבוהה-גבוהה על התעלות רוחנית, אבל רוב הזמן אוכלים, שותים, נהנים, מגדלים משפחה, ישנים, ועסוקים בקריירה ובבחירת עגבניות בסופר. כל אלו עיסוקים חשובים, אבל אינם מזמנים כל התעלות רוחנית.

הסתירה הקשה הזו מעוררת שתי תגובות הפוכות: יש שנכנעים בפני חיי החולין, מתמסרים אליהם וחווים אותה בצורה מלאה וחופשית. בתנועת ההשכלה אמרו: "היה יהודי בביתך ואדם בצאתך". מנגד, יש קוראים להיפך, לבריחה מוחלטת מחיי החולין. הם מבקשים להסתגר ולהתרכז באופן מקסימלי בתפילה ובלימוד תורה, ולצמצם למינימום את עסקי החומר. לא רוצים לפגוש שום דבר שאינו קדושה, תורה.

הפספוס משותף לשתי הגישות. אלו ואלו אינם ממצים את הרעיון העמוק של היהדות. המדרש שבו פתחנו קורא: "טבת הוא חודש שבו הגוף נהנה מן הגוף". כלומר, הקדוש ברוך הוא שואב הנאה ייחודית מ'הגוף', מהחומר, ומבקש לרתום את החיים עצמם לטובת הקדושה.

היופי של הרוחניות היהודית הוא בדיעה שאלוקים קרוב. לא צריך לטפס על הר או להיכנס למקדש רוחני כדי למצוא את הנוכחות האלוקית. הוא נמצא סביב השולחן בארוחת צוהריים פשוטה, שנאכלת בכוונה טובה לשם שמיים, או בזו שנעשית לאור הנרות והקידוש בליל שבת; באדם מלא תורה ששר בהערכה 'אשת חיל', ומקשיב לילדיו כשהם מספרים את שלמדו בבית הספר; באיש עסקים שעוצר הכול לתפילת מנחה, ומעורר את המשמעת העצמית לפתוח את ארנקו כדי להפריש 'מעשר' מרווחיו בסוף החודש. חודש טבת קורא לנו ליצור אחדות בין חלקי חיינו, ולהאיר את האור הרוחני בכל אותם מקומות שהוא מעומעם בהם מעט. על משקל משפט ידוע שאומר: "האלוקים נמצא בכל אותם מקומות שנותנים לו להיכנס אליהם", אולי יש לומר גם להיפך: "האלוקים רוצה להימצא בכל אותם מקומות שלא נותנים לו להיכנס"... משימת החיים היא להיות שליחי ההשגחה העליונה במרחב הציבורי, ולהוכיח ש"בכל דרכיך דעהו".

והאמת היא, שהפוטנציאל הרוחני של חיי החולין הוא אדיר. אם נשכיל לעשות בהם שימוש טוב לשם שמיים, נגלה שבאמת אין סוף לכוח ההצלחה הטמון בהם.

ארוחת שלום

הנה דוגמה אחת כפי שמספרת אישה מרובע ברוקלין בניו יורק:

לפני כמה עשרות שנים עברה משפחתנו טלטלה רצינית. בננו הבכור, נער בן שמונה-עשרה, הסתכסך עימנו ועזב את הבית בטריקת דלת. הוא החליט לשכור דירה עם חברים במנהטן ולנתק את הקשר עם המשפחה. זו הייתה סטירת לחי בעבורי. הייתי מתהפכת על המיטה בלילות, מתייסרת במחשבות: היכן הוא עכשיו? מה הוא אוכל? איפה הוא מבלה? איך הוא מפרנס את עצמו ומשלם את שכר הדירה? ויותר מכול, אכלתי את עצמי ברגשות אשם: איפה כשלתי? מה בחינוך שלנו היה לא בסדר?

המתח והחרדה היו נוראים, קשים מנשוא. לא יכולתי

לעמוד בהם עוד. נכנסתי לפגישה אישית עם הרבי מליובאוויטש, לבקש את עצתו כיצד להחזיר את הילד הביתה.

הרבי שמע אותי בסבלנות, והשיב תשובה קצרה: "תשקיעי כוחות בסעודה המשפחתית בליל שבת. תהפכי אותה למרכז החיים בבית".

זאת הייתה תשובה מפתיעה, משום שהילד כבר מזמן החליף כתובת, והרעיון להביא אותו לשולחן הקידוש נשמע מופרך. אבל זה מה שעשיתי. ביום ראשון בבוקר קראתי לשלושת הילדים שנותרו בבית, ושאלתי כל אחד מהם מה הוא הכי אוהב לאכול. הראשון ביקש סלט מיוחד, השני אהב מאור שניצל והשלישי רצה גלידה.

בערב שבת בעלי והילדים שבו מבית הכנסת וחיכתה להם הפתעה ממני. השולחן היה ערוך בצורה חגיגית, ולכל ילד המתינה המנה שהוא הזמין ולידה פתק: "אוהבת אותך, שבת שלום, אימא".

המחווה המיוחדת הזו שינתה את כל האווירה. הארוחת התנהלה בצורה רגועה ושלווה, הייתה שיחה משפחתית פתוחה וממש הרגשנו נפלא ביחד. בשבוע הבא שיתוף הפעולה עלה רמה והתחזק. בעלי ויתר על חצי שעת עבודה באמצע השבוע כדי לשוב הביתה מוקדם יותר, לפתוח ספר ולהכין כמה דברי תורה לומר בארוחה המשפחתית המשותפת. הילדים היו במרכז, כל תשומת הלב שלנו הוקדשה להם, והם הרגישו בעננים.

עברו כמה שבועות. באחד הימים התקשר הביתה הבן שלנו שעזב את הבית, וביקש לדבר עם האחים שלו. הוא התעניין ושאל מה חדש בבית, ואחד מהם סיפר לו בעיניים נוצצות על החוויה שעוברת עליהם: "אתה לא מבין כמה טוב לנו ביחד, איך אבא ואימא אוהבים אותנו".

השיחה הזו עשתה כל מה שלא הצלחנו לעשות קודם. נראה שחיי הבדידות במנהטן לא היו ממש פסגת האושר שעליה חלם. הוא הודיע שיבוא הביתה לשבת הקרובה, רק בשביל לראות. ואכן, הוא הגיע הביתה וישב בשקט, ובתום הסעודה עזב וחזר למנהטן. אבל הגיע גם בשבת הבאה. וגם בשבת שלאחריה. עד ששב הביתה.

חודש טבת קורא לנו ליצור אחדות בין חלקי חיינו, ולהאיר את האור הרוחני בכל אותם מקומות שהוא מעומעם בהם מעט. על משקל משפט ידוע שאומר: "האלוקים נמצא בכל אותם מקומות שנותנים לו להיכנס אליהם", אולי יש לומר גם להיפך: "האלוקים רוצה להימצא בכל אותם מקומות שלא נותנים לו להיכנס".

ניסיתם את כל הסגולות ואתם כבר נואשים? נמאס לכם להקשיב בחצי אוזן לדודה, הגיס והשכנה על ההצעה המושלמת בעבורכם? • מיזם חדש של צעירי חב"ד מבקש לפתור את המצוקה בקרב פנויים ופנויות באי קהילות בתי חב"ד, בדרך מפתיעה של מודל השידוכים הקלאסי • **איך משיגים התאמה בין שניים שנמצאים במקומות שונים מבחינה רוחנית?**

יהודה שמולביץ

רגע לפני שעלה הזמר על הבימה, נשמעה לפתע הקריאה המלחיצת: "יש רופא באולם?" כמה אנשים חשו לעברה של אישה מבוגרת, שישבה ליד בתה הצעירה ופניה שידרו מצוקה. "אם מי מבם רווק", החוותה האישה לעברם, "הייתי מציעה לו להכיר את בתי, היא כלילת המעלות!"

בריחה-ברחה, אבל בעבור רבים זו מציאות חיים עגומה. מציאת בן זוג לחיים משותפים היא סוגיה שמאגרת את האנושות עוד מימי קדם. גם לאבותינו, החיפוש אחר החצי השני להקמת בית, או אוהל, לא תמיד בא בקלות. אברהם אבינו השתמש באליעזר כשדכן לבנו, ונאלץ להרחיק עד ארם נהריים כדי למצוא את האחת; יעקב חיפש את זיווגו באופן

עצמאי, ונפל קורבן לרמאות של לָכֵן רורו. זה לא היה קל אז, ולא נעשה קל גם היום... גם מהפכת הדיגיטציה של העשורים האחרונים, שהקלה יצירת קשר בין בני אדם, דווקא העמיסה אפשרויות רבות מדי על המחפשים, והללו נקלעו לבלבול וחוסר אונים. זאת לצד חוסר יכולת אמיתית לוודא את מידת ההתאמה הזוגית של המועמד או המועמדת ללא היכרות יסודית. מיום חדשני שהשיקו באחרונה צעירי חב"ד בסיוע קרן מרומים, מרים את הכפפה ומציע לפנויים ופנויות לחזור לשיטה הוותיקה והמסורתית – השידוכים. אולי המוצא קיים דווקא אצל הנוהג השמרני והקדום, שבו המועמד נעזר בקרובי משפחה ובאנשי מקצוע כדי לאתר את השותף לחיים. אולי, במקום לשוטט בערפל ולקוות למצוא באופן עצמאי את ההתאמה

המושלמת, עדיף לפנות לשדכנים ושדכניות שזה תחום מומחיותם, ולתת להם לנווט אותנו בעולם הדייטנג. אז אם אתם בעצמכם פנויים או פנויות שמשייכים למעגלי בתי חב"ד, או קרובים וחברים, הכתבה הזו נושאת בשורה גדולה בעבורכם. **פגישה בתל אביב** כשקטי גל מכפר אחים מדברת על שידוכים, היא בעצם מדברת על שליחות. מבחינתה, זו משימת חיים. יש צורך, והפוטנציאל ענק. גל מנהלת את פרויקט 'שידוך עם חב"ד' מטעם צעירי חב"ד, שמטרתו ייזום שידוכים בין פנויים ופנויות מכל הגילים, שהמכנה המשותף לכולם הוא זיקה מהותית לבית חב"ד והיכרות

עם שליחי חב"ד. היא ובעלה ערד נישאו בשנת תשע"ג וכיום הורים לשתי בנות. ערד עובד במתן פתרונות חקלאיים למכוני חליבה, קטי היא זמרת שמופיעה לפני נשים בכל הארץ. יד ההשגחה הפגישה ביניהם, לאחר שנים ארוכות שבהן צעדו בנפרד את המסע הפתלתל אל חיק היהדות. ארוכה לא פחות הייתה דרכם להקמת בית נאמן בישראל. "התקרבותי ליהדות בכלל ובדטרויט שבמישיגן", מספר ערד, "התגוררתי ועברתי שם במשך שנים ארוכות. עם הזמן, במקביל לתהליך ההתחזקות שעברתי ובהמלצת המדריך הרוחני שלי, החלטתי לשוב ארצה ולהתחיל ללמוד בישיבה". הצעד שעשה ערד היה אמיץ. הוא עזב בית, עבודה וחיים שלמים ונחת בשערי ישיבת 'חזון

אליהו' לחוזרים בתשובה של חב"ד בתל אביב. ברחוב אחר בעיר הגדולה, במדרשת 'בית שושנה' חב"ד, נקלטה תלמידה חדשה ושמה קטי, גם היא בעלת תשובה. בלי שהכירו זה את זה או ידעו זה על זה, שני הצעירים שהיו בתחילת העשור הרביעי לחייהם התקדמו במידה ניכרת באורח החיים החדש שאימצו.

איך הכרתם?

"היו לנו 'שרכנים'", אומרת קטי, "ערר הרשים את ראש הישיבה שבה למד, אריה שמרלינג, ואשתו מינדי – מנהלת המדרשה שבה למרתי – סברה שאנחנו מתאימים זה לזה. באותה תקופה סעדתי רבות על שולחן השבת של משפחת שמרלינג, ובני הזוג הכירו אותי היטב.

"הרב העלה לפניי את הרעיון ושקלתי אותו בחיוב. ערר ואני טרם נפגשנו ישירות, אבל כבר עקבתי אחריו מעזרת הנשים בבית הכנסת... בהמשך פיתחתי הסתייגות קלה מהרעיון. לא חשבתי שתהיה התאמה, וערר עדיין לא ראה את עצמו עומד תחת חופה – הוא עוד חלם לחזור לארצות הברית. הרב ניסה להפגיש בינינו, אבל הרעיון פשוט התמוסס.

"לאחר ארבעה חודשים שוב הונח הרעיון על השולחן לפנינו, והפעם החלטנו ללכת על זה. צריך להבין, היה מדובר בצעד מורכב מאוד בעבורנו. אני הייתי בת שלושים ושתיים, הוא בן שלושים וארבע, אנשים בעלי הרגלים מבוססים ועולם משל עצמנו, ונוסף לכך – שנינו בעלי תשובה".

מה חשוב כל כך בעובדת היותכם חוזרים בתשובה?

"שני אנשים שחזרו בתשובה לרוב לא יהיו במעמד זהה בתהליך הרוחני. במקרה שלנו, ערר עדיין היה בתחילת הדרך, ואילו אני יותר 'בפנים'. אנשים לפעמים עושים הכללות שגויות, ומניחים שכל החוזרים בתשובה נמצאים באותו תהליך, באותם 'אורות'. אבל זה כל כך לא נכון. "כשנפגשנו לראשונה כבר הבנתי שיש פער ברמה הרוחנית. מצד שני, הבנתי שיש פוטנציאל. במהלך השיחה הביע ערר נכונות להתקדם בשמירת תורה ומצוות, ואני מצידי ניסיתי להתמקד בנקודה הזו, שהייתה חשובה בעיניי יותר מהמצב הקיים. ראיתי בו גם אדם שמשתרדל. הוא קיבל עליו בצייתנות את הצעת המשפיע, לקדם את מצבו הרוחני ולהתעניין בהצעות שידוך".

לגשר על הפערים

דרך החתחתים שעברו עד שזכו להקים את ביתם, נתנה לבני הזוג את הרחף להקל על בעלי תשובה אחרים שעדיין מחפשים את זיווגם. "הסיפור שלנו מלמד על רבים אחרים

שנמצאים בתהליך דומה", הם אומרים. "בעלי תשובה נמצאים בתהליך, ובניגוד למה שנראה מבחוץ – התהליך איננו אחיד, אלא יש בו מנעד רחב של רמות שונות. לפעמים נרמה שיהיה קשה מאוד למצוא מישהו שעובר תהליך דומה, שרוצה את אותם דברים".

תנו דוגמאות, בבקשה, לפערים הללו.

"יש אנשים שמעוניינים להקים בית 'חסיד', שזו בעצם הגדרה למשפחה המשתייכת לתנועת חב"ד. לעומתם, יהיה מי שיסתפק במצוות הבסיסיות כמו שמירת שבת, כשרות, טהרת המשפחה וכן הלאה. במצב כזה, מציאת נקודת הממשק היא משימה לא פשוטה כלל. מה גם שכל אחד מגיע מרקע שונה וניסיון חיים משלו".

קטי: "בהקשר הזה בעלי שיתף אותי פעם בחוויית הפגישות שלנו מנקודת מבטו. במהלכן הוא היה מבולבל כל כך, כיוון שמצד אחד הרגיש שזה נכון ויש התאמה, אבל מצד שני היה חסר ביטחון כי אין לו את ה'כלים', כפי שהוא הגדיר זאת, שהיו לו לפני החזרה בתשובה, לבחון את הדברים.

"בעניין הזה הוא התייעץ עם הרב, והרב הציג לו שאלה פשוטה: האם הכלים ההם שהיו לך בעבר קידמו אותך לאנשהו? וכשבעלי ענה בשלילה, הוסיף הרב כי בתחום השידוכים בפרט, הדברים נקבעים בידי שמיים, ואם אתה מחפש תשובה חד-משמעית וודאית – אולי לעולם לא תמצא.

"בעלי העיד כי המשפט הזה האיר את עיניו, ומכאן היה לו קל יותר להמשיך. הוא הבין כי דווקא היכרות בדרך של קדושה יכולה להביא אליו את הברכה".

"חשוב להבין כיצד עובר עולם השידוכים בעולם הדתי והחרדי. משימת איתור בן הזוג מוטלת בעיקר על ההורים. הם פונים לשרכן או שדכנית, ועימם מנסים להתאים לילדיהם את בן הזוג האופציונלי. בשלב הזה החיפוש מתמקד בפן הרציונלי בלבד, ללא מעורבות רגשית. בודקים תפיסות עולם, שאיפות משותפות, תכונות אופי וכן הלאה. רק אם שני הצדדים מסכימים כי יש התאמה, נפגשים המועמדים ביניהם – ומכאן ההחלטה נתונה בידיהם בלבד.

"כאן יצרנו מודל שהוא שעתוק של עולם השידוכים הקלאסי.

מטבע הדברים, חוזרים בתשובה אינם מכירים את התחום המורכב של השידוכים, וגם הוריהם אינם מסוגלים למלא את התפקיד החשוב של מיון המועמדים וזיהוי הניואנסים העדינים שמגדירים את מידת ההתאמה הרוחנית בין בני הזוג.

את מקומם של ההורים ממלאים שליחי חב"ד משני הצדדים, המכירים את המועמדים, ובוחנים יחד את מידת ההתאמה שלהם".

התנאי היחיד: בשלות

מדוע דווקא השליחים, ולא מכרים אחרים של המועמד או המועמדת?

הרב מנחם קרמר מצעירי חב"ד מסביר: "פעמים רבות, השליחים מהווים בית ומעין משפחה לגבר או האישה, מעניקים להם מענה רוחני וגשמי בכל שלב במסע ההתחזקות. אלא שכל שליח מכיר היטב את מעגל באי בית חב"ד שלו, והסיכוי למצוא התאמה לשידוך בתוך הקהילה הוא מזערי.

"אומנם קיימת תקשורת בין בתי חב"ד, ויש פורומים אינטרנטיים המאגדים את שלוחי חב"ד בארץ ובעולם, אך להצעת שידוך נדרש קצת יותר מהודעת ואטסאפ עם פרטי התקשרות. השלוחים הציפו את הבעיה בפלטפורמות מגוונות, ואט אט התחיל להתגבש הפתרון שעשוי להקל את העבודה".

אז איך זה עובד?

"הפרויקט עומד על שלושה עקרונות יסוד: 1) מאגר שמות ייחודי שנאסף בידי שלוחי חב"ד ומנהיגי קהילות, בהתבסס על היכרות בלתי-אמצעית עם המועמד או המועמדת לשידוך. 2) ליווי מקצועי של שרכנים ושדכניות מכל הארץ, המלווים את כל התהליך. 3) שליח חב"ד משמש בתפקיד ה'הורים' בתהליך השידוך ומברר מול השרכן ומול השליח האחר את הפרטים החשובים בהצעת שידוך. אגב, המערכת פועלת גם מול בתי חב"ד בחו"ל שמתמודדים עם אותה בעיה בקהילות שלהם".

ואיפה מקומם של השדכנים בתמונה?

"בתחילת התהליך השרכן או השרכנית בוחנים את הנתונים שהוזנו במאגר, ומבצעים את ההתאמה הראשונית. מדובר במלאכה לא פשוטה, בהתחשב בסקאלה הרחבה שעליה פרושים המועמדים מבחינת מעמדם הדתי, הרקע והסטטוס האישי שלהם. מכאן מוגשת ההצעה לשלוחים המקומיים המשמשים בתפקיד ה'הורים' – כלומר מי שאמורים לדאוג שההצעה המוצעת אכן עונה על דרישות הצד שלהם".

אם אני מבין נכון, המודל שלכם הוא השידוך

המסורת, שרק מתורגם לקהל יעד חדש?

"לא בדיוק. מצד אחד מחילים עקרונות של שידוך. זה לא אתר בו ניתן לחפש התאמות, אלא יש כאן עבודת תחקיר ותיווך מקצועי. אך בשונה מהמקובל בציבור החרדי, שבו השדכנים וההורים מעורבים גם בשלב הפגישות וכדומה, כאן אנו מבינים שרוב המועמדים מגיעים מרקע עצמאי יותר, ולכן עיקר העבודה שלנו מסתכמת בשלבים המקדימים, ובעצם מהפגישה הראשונה או מהרגע שנוצרת התאמה אישית, המעורבות שלנו הולכת ופוחתת".

איך הדברים מתנהלים בפן הטכני?

"אם אתם מבאי בית חב"ד ובשלב של התקרבות למסורת, ומעוניינים להכיר בן זוג שיהיה לכם שותף לחיים ולדרך החיים שבהרתם, עליכם לפנות לשליח או לשליחה המקומיים. הם יפנו אתכם למילוי טופס ובו הנתונים הרלוונטיים, ומשם הפרטים שלכם מועברים בצורה דיסקרטית למאגר השמות. הנתונים מעובדים בידי ההנהלה ואנשי המקצוע, מנהלת הפרויקט יוצרת קשר אישי עם המועמד, וזהו, אתם בפנים".

מה הן דרישות הסף?

"דרישה אחת: רצינות ובשלות לתהליך המוביל לנישואין. מעבר לזה, האתר מיועד לכל אחד ואחת, בכל גיל ומעמד. מי שנכנס לתהליך הזה, צריך להבין שהוא נכנס לשם הקמת בית בישראל.

"כאן ראוי לציין כי אנו מבצעים סדנאות הכנה, המיועדות לסייע למועמד לבחון את עצמו, ראשית עד כמה הוא חש בשל למהלך של נישואין, עד כמה הוא יציב מבחינה רוחנית, עד כמה הוא מודע למקום שבו הוא נמצא ולאן הוא שואף. לא מתוך מקום של ביקורת, אלא ממקום של בירור עצמי ומיקוד מטרה וזאת כדי שבהמשך התהליך לא ייווצר מצב שבו כל צד מושך לכיוון אחר".

זה ברוך בתשלום?

"ההרשמה איננה כרוכה בתשלום. בנסיבות משמחות במיוחד, כשהשידוך יוצא אל הפועל

ומסכמים על נישואין, אזי נהוג בקהילות ישראל להעניק 'דמי שדכנות' לשרכן שהעלה את הצעת השידוך. מגיע לו".

הצטרפו למאגר

חזונם של בני הזוג אינו נעצר בליווי מחפשי השידוך. השניים חולמים על הקמת קבוצות תמיכה שיעניקו למועמדים ליווי מקיף לאורך כל הדרך. "סוגיית השידוכים של חוזרים בתשובה היא בעיה ופתרון הכרוכים זה בזה", אומרת קטי גל. "כאשר הקושי של האיש הבודד שיצא למסע של חיפוש, פוגש את האישה שאומנם עברה מסע שונה, אבל גם דומה במידה לא מעטה, וכשמדברים על ייסור בית בישראל, ההתאמה בעניין הזה הכרחית.

"הבנו שמי שיכולים לספק את המענה המיטבי הם בתי חב"ד ורבני קהילות, שעוסקים באוכלוסייה מרקע דומה. לכן התנאי הבסיסי לכניסה למאגר הוא היכרות אישית של הרב או השליח כדי שגם אנחנו כארגון שעוסק בזה נוכל לקבל מידע על המועמדים, להכיר אותם יותר לעומק ולדייק את ההתאמות בעבורם. זו התניה כלשהי, שאם אתה רוצה להיות חלק מהמאגר חובה שיהיה לך קשר עם הרב, השליח או השליחה במקום.

"לפעמים יוצא שאני משוחחת עם מועמד, והוא מדבר על עצמו, מספר מה הוא מחפש וכן הלאה. וכשאני מרימה טלפון לשליח, עדיין יש לו הרבה להוסיף ולהרחיב, על המשפחה של המועמד ומאיהו רקע הוא מגיע. זה ערך מוסף, שהקשר עם השליח מאפשר לנו לקבל. "חשוב שתהיה לנו היכרות מעמיקה עם הפנויים והפנויות. זה מה שמייחד את הפרויקט הזה, היחס האישי. שהם לא יהיו עוד פרופיל שמתרוצץ בהודעות ואטסאפ. כל שם שבמאגר, אנו יודעים מי הוא, עם מי הוא עומד בקשר ומה הוא מחפש".

איך מגישים את נושא השידוכים למקורבים שלא מכירים את העולם הזה?

"האתר מיועד לכל מתקרב או מתקרבת, בכל גיל ומעמד. מי שנכנס לתהליך הזה, צריך להבין שהוא נכנס לשם הקמת בית בישראל. האתר איננו למטרת היכרויות ויצירת קשר בלבד, אלא ייעודי למי שנכון למהלך רציני, למטרת נישואין בלבד"

"כחלק מהשירות שאנו מציעים, נערכים מפגשים בדיוק למטרה הזו, להכניס את המועמד לעולם השידוכים, להבין איך הפרויקט הזה בנוי, ולתת ידע וכלים שימושיים. לפעמים בעלי תשובה מרגישים תקועים בקידום השידוך. הם לא יודעים על מה אפשר לוותר בדרך לשידוך, איך הוא יכול להתקדם מבחינה רוחנית באופן מספק, וכן הלאה.

"כמובן, כאן יש חשיבות רבה למעורבותם של שליחי חב"ד ורבני הקהילות, שיהיו חלק מהתהליך, כבר משלב ההכנה, להבין איך הדברים עובדים. אם לא כן, גם המפגשים עלולים להישאר בסגנון 'התוועדות', אומנם אינטימית, אך עדיין לא מדובר בליווי אישי. לכן, במקביל חייבת להיות מעורבות של השלוחים".

את באמת משוכנעת שמודל השידוכים השמרני יחסי, יכול להתאים גם למתקרבים בתחילת הדרך?

"לפעמים אנשים שאין להם שום מושג בשידוכים נבהלים מהרעיון, בהשפעת כל מיני סדרות טלוויזיה שנכתבו בידי 'מומחים' לחרדים, שמציגים תמונה מעוותת ומגמתית. בסך הכול מדובר על מפגשים בלתי-אמצעיים. למועמדים יש כל הזמן שבעולם לבחון את ההתאמה ואת ה'קליק' ביניהם, בצורה בוגרת ועצמאית. אף אחד לא מחליט בשבילם, או לוקח מהם את שיקול הרעת.

הדבר היחיד שעושה את ההבדל, הוא עבודת התחקיר המקדימה".

מה יש לכם יותר במאגר, גברים או נשים?
"יש לנו יותר גברים מנשים. כאשר יש לנו קושי בהתאמות, אנחנו מנסים לייבא פרופילים משדכנים אחרים שאנחנו עובדים איתם. למרות שכבר רשומים במאגר מאות, הפרויקט עדיין בראשיתו, וכרגע האתגר המהותי הוא להגדיל את מספר הנרשמים. לכן אני פונה לכל המקורבים והמקורבות: לא להתעצל, ופשוט להירשם".

הכתובת להרשמה: <http://bit.ly/chabadsh>

ציון האדמו"ר הזקן, רבי שניאור זלמן מלאדי (צילום: יודי ריבקין)

אין רע יורד מלמעלה

המסר האחרון של רבי שניאור-זלמן מלאדי, ששכב על ערש דווי במהלך מנוסתו מנפוליאון, הוא יסוד משמעותי בהגותו המופלאה • **לרגל יום ההילולא של בעל התניא בכ"ד בטבת**

החודש, בכ"ד טבת, חל יום ההילולא של אדמו"ר הזקן, היום שבו הסתלק מהעולם. הרבדים שאמר בשעות האחרונות בחייו מהווים מעין הצצה להגותו ולצוואה שהותיר. בעל התניא כתב ולימד הרבה. רוב יצירתו מאופיינת בעמקות ובשילוב של עולם הנגלה עם עולם הנסתר, של ההלכה והמעשה עם

העיון והקבלה. סיכום פועלו בכמה שורות אינו משימה פשוטה, אולם במשפטים ספורים שאמר לנכדו בצאת השבת, שעות ספורות לפני שהסתלק, הוא חושף כיצד היה רוצה שנתמורד עם קשים ואתגרים. בשנת תקע"ב (1812) החלה הפלישה הגדולה של צבא נפוליאון לתוככי רוסיה. בעל התניא וחסידיו עזבו את לאדי ונסו מפני הצבא הצרפתי, שהצליח להגיע עד מוסקבה. בחודש כסלו, מאזן הכוחות השתנה. החורף הרוסי הכריע את צבאו של נפוליאון. בשיא העונה הקרה, כשהררי שלג חוסמים את הדרכים ומקשים את התנועה, הגיע אדמו"ר הזקן בראש כשישים עגלות וחיל משמר שהתלווה אליהם, אל הכפר פיינה. בעל התניא היה סר הכול בן שישים ושבע. הוא היה בריא בדרך כלל, אולם סבל כנראה מהתקררות קשה בימים האחרונים לפני הסתלקותו. ביום חמישי ניכר היה שמחלתו מחריפה. בפיינה לא התגוררו יהודים. אדמו"ר הזקן הוכנס לאחד מבתי הכפרים, כדי שיוכל להתאושש ולמצוא מחסה מפני השלגים שלא פסקו מרדת. עם צאת השבת הוא התרומם ממיטת חוליו להבריל בין קודש לחול. במקום לברך על היין הברדיל על כוס קפה שחור. אולי כי היה חלש, ואולי בגלל משמעויות אחרות. הוא ביקש דף ועט והתפנה לכתוב את דבריו האחרונים דקות לפני שהסתלק.

ה'מחלה' של הפרפקציוניסטים

בעל התניא ידע כי הוא עומד לצאת מן העולם. לקרוביו אמר כי "העברה מעולם זה לעולם הבא הוא דבר נקל ואינו תלוי אלא בהמעביר. יש מי שהוא גוסס כמה זמן כנראה שהמעביר שלו הוא מהמתעללים". למרות מחלתו נשאר צלול וברעה בהירה עד רגעיו האחרונים. בזווית העין זיהה אדמו"ר הזקן את נכדו, בן העשרים ושלוש בסך הכול, מתפלל תפילת ערבית. הוא עצר אותו מתפילתו ומנע אותו מלהתפלל בתנועה של עצבות או 'מרה שחורה'. הטיעון שהציב אדמו"ר הזקן היה: "שכפי המידה שהאדם מראה מלמטה כך מראים לו מלמעלה". כלומר, אם הנכד רואה את המציאות כדבר רע, אם הוא רואה רק את החיסרון בעולם, אלו הפנים שיֵראו לו בחזרה. הכלל הזה נכון ביחסים בין בני אדם ונכון ביחסים עם הבורא. לכן זה אפילו לא 'משתלם' להתפלל מתוך תנועה של 'מרה שחורה'.

'מרה שחורה' היא סוג מאוד מסוים של עצבות, המאפיינת אנשים בדרגה רוחנית גבוהה. "יהודי הוא 'מרה שחורה'ניק'... בטבעו", אומר הרבי מליובאוויטש. 'מרה שחורה' היא סוג של שאיפה לפרפקציוניזם. עד שהכול לא מושלם, האדם אינו מקבל את עצמו. הוא לא מרשה לעצמו להיות או לשמות. הנפש נוטה ל'מרה שחורה' כחלק מתחבולות היצר, מסבירים גדולי החסידות. כשהאדם מגיע לרגע שהוא צריך לבחור בשמחה, הוא מתחיל לשפוט את עצמו על מעשיו בעבר. הוא מלקה את עצמו על חסרונותיו. לעתים הוא מציב לעצמו ציפיות שאינן בנות השגה ומלקה את עצמו על שאינו משיגן.

מסיבות אלה ה'מרה השחורה' מאפיינת אנשים בעלי דרגה רוחנית גבוהה שאינם יכולים להשלים עם מציאות שאינה מושלמת מבחינתם. בשל מעלתם של אותם אנשים הסובלים מ'מרה שחורה', לא קל לרוממם ממצבם. "ולכן", מספר בעל התניא, "הרחיק מאוד הבעל-שם-טוב ז"ל את השחורים (בעלי מרה שחורה) מפני שמקורם גבוה ונפלו כו', קשה להגביהם."

ההקשר, המציאות הקשה שבה מעיר בעל התניא לנכדו, שעתיד להיות האדמו"ר השלישי של חב"ד, מעידים על התביעה מאיתנו בזמני השיגרה. אדמו"ר הזקן יושב, מנהיג יהודי מוערך אך גם שבע קרבות, בבקתה של גוי אוקראיני, באמצע סערה חורפית שמצרה את תנועת העגלות. מחוץ לבקתה ממתינים עשרות משפחות למוצא פיו. משפחות הרואות בו מנהיג נערץ ובעל שיעור קומה שאין כדוגמתו. משפחות שנהגו להתיעץ עמו בכל שאלה ובכל תחום בחיים. ידיעות על תבוסות הצבא הצרפתי הגיעו אליו זה מכבר, אולם עדיין החשש היה גדול. הוא עצמו עומד

להסתלק מהעולם בעוד כמה שעות. המצב הפיזי לא פשוט. הם עזבו את בתיהם מאחור. חלק מהבתים העלו באש כדי שלא יפלו לידי צבא נפוליאון. אפשר גם להעריך שהצבא הצרפתי והצבא הרוסי לא היו נדיבים יתר על המידה ולא השאירו עבורם מזון בתנאי החורף הקשים. והנה, למרות שהמצב סגר עליהם מכל הכיוונים, בשעותיו האחרונות מרריך בעל התניא את נכדו כיצד הוא מצפה ממנו לנהוג.

לשאול את השאלות

הציפייה שלו מנכדו היא גם חלק מהצוואה שלו לעולם. אדמו"ר הזקן מנסה לשכנע אותנו לראות את המציאות אחרת. שלא ניכנע לקושי, לרוע ולחיסרון. שנדע שהמציאות היא מציאות אלוקית, שנבראה בדיוק עבורנו. כשאנו רואים כך את העולם, "האיך יעלה על דעתו כי רע לו או שום ייסורים מבני חיי ומוזני או שארי יסורין בעולם..." , כותב בעל התניא באחת מאיגרותיו. איך אנחנו מעזים להגיד שיש לנו חיסרון כלשהו. "רק מפני שאינו מושג לכן נדמה לו רע או יסורים אבל באמת אין רע יורד מלמעלה והכל טוב..."

"וזהו עיקר האמונה שבשבילה נברא האדם להאמין דלית אתר פנוי מיני'..." , מסכם אדמו"ר הזקן. עיקר האמונה היא להאמין שבכל רגע ובכל מקום יש רשות אחת. בשביל האמונה הזו, שהכול מדויק עבור האדם, שכל רגע נועד כדי שיגלה את כוחותיו, נברא האדם.

בדרך כלל, כשטוב לנו איננו שואלים מדוע טוב. לכל היותר אנחנו מודים על החסדים, אבל לא מתעוררות בנו שאלות לגבי מידת החסד. כשרע, כשחווים צער או אובדן, כשאובדת המשמעות, השאלות צצות. מדוע ירדה הנפש לעולם הזה התחתון. למה היא הושפלה מרום מעלתה לעולם של צער וקשיים, עולם של אסונות, מלחמות, קנאה ותחרות. עולם של עוני, רעב ותכונות.

על-פי אדמו"ר הזקן התפקיד העיקרי של הקשיים, הרוע, החולי, העצבות, הסבל, הבהמיות, הוא לעורר בנו את השאלות. התפקיד של התקופות הטובות הוא דומה. להציב מראה נגדי. אם הכול היה רע, תמיד, לא היינו שואלים למה רע. המציאות החיצונית היא חלק מהתפאורה הנדרשת כדי שננצח את הקרבות הפנימיים שלנו. בשעותיו האחרונות אדמו"ר הזקן מבקש שנהיה ערניים למאבק הזה וננצח בו. שלא ניכנע לחיצוניות, לקושי ולסבל. הנפש יורדת מטה לעולם כדי לגלות את האמת היחידה. אמת שמתגלה מבעד למעטה החיצונית המסתירה עליה. הגילוי הזה של אמת דורש תבוננות, העמקה, נחישות והקרבה, שהן מהתרומות הגדולות של אדמו"ר הזקן לחיינו.

הנפש נוטה ל'מרה שחורה' כחלק מתחבולות היצר, מסבירים גדולי החסידות. כשהאדם מגיע לרגע שהוא צריך לבחור בשמחה, הוא מתחיל לשפוט את עצמו על מעשיו בעבר. הוא מלקה את עצמו על חסרונותיו. לעתים הוא מציב לעצמו ציפיות שאינן בנות השגה ומלקה את עצמו על שאינו משיגן

ספרים במספרים

בחוודש טבת תשמ"ז (1987) עלתה לכותרות, שלא מרצונה, ספריית אגודת חסידי חב"ד בניו-יורק, בעקבות התמודדות משפטית כנגד תביעת ירושה על הספרייה. ההכרעה אשררה את בעלותה של תנועת חב"ד על הספרייה, ולראשונה כיוונה זרקור לאוסף האוצרות היקרים מפז ששמורים היטב, תחת אבטחה כבדה, במבנה '770' המפורסם

תצלומי הספרייה באדיבות מנהל הספרייה הרב שלום-דובער לוין

100,000

מכתבים ומסמכים משבעת אדמו"רי חב"ד נשמרים בספרייה, והם כוללים מאות אלפי דפים.

**למעלה מ-
250,000**

ספרים וכתבי יד, רובם עתיקים, שמורים בספרייה.

200,000

מהספרים כתובים בשפות עברית ויידיש, והיתר בשפות שונות: אנגלית, צרפתית, רוסית, ספרדית, גרמנית, פורטוגזית ואיטלקית.

1,000

פריטים מופיעים בקטלוג גנזך החפצים של אדמו"רי חב"ד לדורותיהם, המופיע באתר הספרייה.

3,000

כרכים של כתבי יד עתיקים שמורים בספרייה. למעלה מ-100 מאלו, הם כתבי יד קודש של אדמו"רי חב"ד. לכך נוספות העתקות של דברי חסידות שנאמרו מפיהם ונכתבו בידי החסידים.

50,000

תמונות ותצלומים מרכיבים ארכיון תיעודי יוצא מן הכלל של היסטוריה יהודית. לצידם שמורים קטעי עיתונות הקשורים בתנועת חב"ד וביהדות בכלל, ועוד מחלקות מגוונות של מודעות ופרסומים מכל הסוגים שנשלחו אל הרבי במהלך השנים.

**הנדיר
ביותר**

סידור תפילה בכתב יד עם כוונות מהאריז"ל (רבי יצחק בן שלמה לוריא - 1534-1572), שבו התפלל רבי ישראל 'הבעל שם טוב'. כמו כן שמור מכתב בכתב יד קודשו של הבעל שם טוב אל תלמידו רבי יעקב יוסף כ"ץ (מחבר הספר 'תולדות יעקב יוסף').

**העתיק
ביותר**

הספר היהודי הראשון שנדפס מתוארך, הוא פירוש רש"י על התורה שנדפס ברג'ו די קלבריה שבאיטליה. עותק יחיד ממנו קיים בספריית פאלאטינה בפארמה שבאיטליה. בספריית אגודת חסידי חב"ד יש שני דפים מדפוס זה. יש כמה ספרים וחלקי ספרים המכונים 'אינקובולה' ונדפסו בערש לידתו של הדפוס, ב-30 השנים הראשונות של הדפוס העברי (ר"ל-ר"ס - 1470-1499).

**סיפורה של
ספריית אגודת
חסידי חב"ד**

מראשית ימיה של חסידות חב"ד, החל מצטבר אוסף ספרים וכתבי יד ברשות האדמו"ר, נשיא התנועה ומנהיגה.

אוסף הספרים מהתקופה המוקדמת של חסידות חב"ד כמעט לא שרד. רובם המכריע נשרף בשרפות שהיו נפוצות בעיירות הקטנות באותה עת, או אברו בתלאות אותן תקופות.

אוסף הספרים הגדול של חב"ד החל להתבסס בדור השלישי, בזמנו של אדמו"ר ה'צמח צדק' רבי מנחם מענדל שניאורסון, וגדל מדרור לדור עד שהפך לאחת מהספריות היהודיות החשובות בעולם.

רוב האוסף שנאסף עד מלחמת העולם הראשונה הוחרם בידי הממשל הקומוניסטי. האדמו"ר השישי, רבי יוסף יצחק שניאורסון, החל לחדש את הספרייה והגדילה עם בואו לארה"ב בשנת תש"א (1941).

חתנו וממשיכו, האדמו"ר מליובאוויטש רבי מנחם מענדל שניאורסון, טיפח אף הוא את הספרייה והגדיל את נכסיה בספרים רבים, שנאספו על פי הוראותיו בידי שליחיו הפזורים ברחבי תבל.

לצד ספרי חב"ד, בספרייה שמורים כותרים יהודיים רבים ואף ספרים שאינם תורניים ויהודיים כלל. אוצרי הספרייה, אדמו"רי חב"ד, ייעדו אותה כשירות למען כלל האנושות, ושאפו שתשמש 'אור לגויים' ומוקד משיכה לכל שוחר ידע, במטרה להנחיל לו באמצעותה את ערכי היהדות האוניברסליים.

'אוסף שניאורסון' הוא חלק מספריית תנועת חב"ד הכולל למעלה מ-12,000 כותרים של ספרים וכתבי יד, שהופקדו בתקופת מלחמת העולם הראשונה בידי שלטונות רוסיה דאז. עם עלותם לשלטון הלאימו הקומוניסטים את האוסף, ועל אף מאמצים רבים של אדמו"רי חב"ד להשיבו לרשות התנועה - אוסף שניאורסון עדיין מוחזק בידי השלטונות במוסקווה.

תוכן רצוף אהבה

הוא בסך הכול בן שלושים ואחת, אבל שמו הפך לדבר החם ביותר במוזיקה הישראלית, אי אפשר שלא להתפעל מהפשטות שבה הוא מתנהג ומדבר. המידה האצילית הזו נדירה כשאתה נוגע באבק כוכבים וממלא אולמות זה אחר זה. אבל ישי קרוץ מחומר אחר, כזה שליבו לא גבה גם כשהקליפים שלו מגיעים למיליוני צפיות. כזה שלא שוכח להודות לבורא עולם, ללא הפסקה, דווקא ברגעי התהילה.

גם לזה התייחס ריבו בריאיון שקיימנו עימו, לצד שורת נושאים נוספים מעולמו. שורת ההופעות שמילאו את סדר יומו בשבועות האחרונים לא אפשרו לנו לשוחח עימו כלל. רק במהלך חופשה משפחתית בצפון מצא חלון זמן לשיחה וחלק עימנו תובנות על המוזיקה, הקולגות והמשפחה. נצא לדרך.

הופעה בלתי נשכחת.

זה היה באחד מימי חול המועד סוכות תש"פ. היו אלה ימים רצופים, שבהם שרתי את 'סדר העבודה' מצד אחד בהופעה שיועדה לקהל חרדי, ומצד שני בהופעה בראשון לציון לציבור הכללי לצד נתן גושן. בהופעה הזו היו 12,000 איש שרכשו

כרטיסים. לא אשכח את הרגע הזה, שבו שרנו יחד את 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד'. זה רגע שנחרט בי באופן יוצא דופן. לראות קהל אדיר כזה שר את הפסוק הזה זו חוויה עוצמתית מאוד שמלווה אותי וממחישה לי היטב את כוחה האדיר של המוזיקה.

אברהם פריד.

הוא משמש בעבורי דוגמה משני היבטים: מקצועי ואישי. במקצועי, כבוד גדול לחלוק במה עם אומן שנמצא על הבמות כבר 40 שנה לפחות. ובאישי, אני תמיד רואה אותו מיושב בדעתו, יודע בדיוק מה הוא רוצה, הכול אצלו ברור. התהילה לעולם לו עולה לו לראש. אין ספק שהוא מרגיש בשליחות, ואותה הוא מבצע על הצד הטוב ביותר. יש בו מין שלווה יוצאת דופן, בוודאי אצל אנשים שנמצאים על במה. לפעמים אני מרגיש שהוא מתנהל כמו רב, במובן הטוב. הפעם האחרונה שבה הופענו יחד הייתה ממש עכשיו, בימי החנוכה. זכות לשתף פעולה עם איש כזה.

ענווה.

שם לנגד עיניי את הרגע שבו התחלתי את מה שאני עושה כיום. משתדל תמיד לזכור את הרגע ההוא, שבו רציתי לעשות את מה שאני עושה היום. מנסה להיזכר בנקודה הכי פשוטה והכי תמימה: לקחת כישרון שהשם נתן לי, להתפרנס ממנו ולשמח אנשים, ואני מרגיש שזו ברכה גדולה. כשאני מתבונן מסביב, אני יודע שלא כולם זכו לזה, אבל מבין שאין לי מה לעוף על עצמי, כי בסוף הכול זה באמת יד השם. אני נהנה ממתנה שממש לא תלויה בי ובדיוק באותה מידה שקיבלתי את המתנה הזו, יכולתי להיות אדם עצוב וממורמר שאין לו כלום.

משפחה וקריירה.

אני עובר על זה... בתחילת הדרך, כשהייתי במרוץ, היה לי פחות זמן למשפחה. כיום אני מפנה לזה מקום רב יותר ומביא הכול בחשבון מראש. הנה, בחנוכה הזה היה שינוי גדול בשילוב הזה, ביחס לשנים האחרונות. אז נכון, הופעתי פחות מחצי ממה שאני רגיל להופיע בחנוכה, אבל התאפשר לי להדליק נרות חנוכה עם הילדים וברוב הפעמים גם בזמן המיועד. וזה בעבורי צעד מבורך מאוד. לא, אני לא מכה על חטא על ההתנהלות של השנים האחרונות, מבין מאיפה זה מגיע, ועם זאת עכשיו אני בשלב שבו אני מבין שיש משפחה ואסור לי לפספס אותה.

הדתה.

שמעתי שאמר מי שאמר שהשירים שלי הם הדתה. אני חושב שהוא מתכוון להופעה המשותפת שלי עם נתן גושן. צריך להבין משהו: יש היום תופעה, שבה אנשים צמאים יותר לרוחניות ואמונה. מי שרוגל בעקרונות של חילוניות חד-צדדית, אני יכול להבין למה השירים שלי חורים לו. מצד שני, העם עצמו מבין שאף אחד לא בא כאן להחזיר אותו בתשובה. אנחנו בסך הכול רוצים לשיר את האמונה שלנו החוצה וכל מי שמרגיש שייך מוזמן להצטרף. בסוף, צריך לזכור שאנחנו שרים על ערכים, יהדות ואמונה. זה נוגע להרבה אנשים שמחפשים ממד אחר ויוצר אחרות גדולה מאוד ויש כנראה מי שחושש מזה. הדברים שכוונו אליי לא הפתיעו אותי בכלל. אני יודע איפה העם מונח, והוא נמצא במקום אחר ממה שהתקשורת מנסה לשרר. על רקע הניסיון שלה ליצור מצב כאילו יש פילוג עצום בעם ומחלוקות שאי אפשר לגשר עליהן בין דתיים ושאינם, באה המוזיקה ועושה עבודה חשובה, כמו רפואה לנפש. העם מרגיש את זה ושמח בזה.

אחדות.

אין ספק שלפני חמש-עשרה שנה לערך, השירים שלנו לא היו מגיעים להיקפים כאלה, כמו שיש ברור שלנו. יש האזנה מפתיעה מאוד מאוכלוסייה שנראית לכאורה לא קשורה בכלל. אבל כשחושבים על העובדה שאנשים מתפכחים מהשפעתה ההרסנית של התרבות המערבית ומבינים שהיא כלי ממש לא חינוכי בעבור הילדים, אפשר להבין מה קורה מתחת לפני השטח. הורים שמחים שהילדים שלהם מאזינים לתכנים שלנו, משפחות מרגישות שהשירים שלנו מחברים אותן. מוזיקה זה לא דבר מאיים וזה כלי נפלא. אפשר שיהיו לנו דעות שונות, אבל בסוף צריך לזכור שכולנו בני אברהם, יצחק ויעקב. יש לנו גורל משותף. צריך לקחת את כל רעשי הרקע שבתקשורת בפרופורציה הנכונה.

התחזקות

כשחושבים על העובדה שאנשים מתפכחים מהשפעתה ההרסנית של התרבות המערבית ומבינים שהיא כלי ממש לא חינוכי בעבור הילדים, אפשר להבין מה קורה מתחת לפני השטח

תורה

ככל שאני קובע יותר שיעורי תורה, אני פורה יותר ביצירה. יש לי 'חברותא' עם אבא שלי פעם בשבוע ועוד 'חברותא' עם רב. אני גם הולך לשיעור תורה פעם בשבוע ומשתדל להכניס ללו"ז כמה שיותר

צילומים: שלומי פינטו

רגילה או מיוחדת?

אחרי החוויות המרגשות של חנוכה, הדלקת הנרות, תפילת הלל ו'על הניסים', צונחים בחזרה לשגרה. זה רע?

עולמו בשעה אחת כבר לימדו אותנו חז"ל; החסידות באה ומוסיפה לך את הרגישות לייקר כך כל שעה ושעה. פעם, מזמן, לפני עידן המסכים והאפליקציות שדואגים שלךגע לא נרגיש חסרי תעסוקה, היה פתגם נפוץ באנגלית שאמר "טו קיל אן האוור". בעברית חופשית ולא מילולית זה היה מתורגם ל"לשרוף שעה". נתקעת בשדה התעופה וההמראה מתעכבת? יצאת לאירוע והקרמת מדי? (כן, זה נשמע מוזר, אבל מתברר שיש כאלה שלא מאחרים כמוני) אל דאגה: יש לנו בעבורך רעיונות איך לבזבז את הזמן המיותר – לשרוף אותו. פירומניה במיטבה, ואפילו לא מתקשרים לשירותי הכבאות וההצלה.

אבל סבא שלי, וכמוהו מאות אלפי יהודים טובים אחרים, ידעו שאם האוטובוס מאחר או הרכבת נתקעת ויש לך קצת זמן פנוי, יש יופי של פתרון והוא בכלל לא מצריך יוטיוב. מוציאים ספר תהילים קטן מהתיק או הכיס ומתחברים, מחדש, למזמורים של דוד המלך. כל מי שהיה אי פעם בצבא מכיר את 'דילמת הקורסיסט': מצד אחד, בזמן שאתה בטירונות, הכשרה מקצועית או קורס כלשהו, אתה נתון כל העת תחת משטר קפדני של זמנים. "לפתוח שעונים, 8 דקות סיימתם את המשימה ועמדתם בחי"ת", הוא המוטיב המרכזי בחייד. אתה מרגיש שאין לך דקה לעצמך, אתה בכלל לא שולט בזמן, וחי בתחושת לחץ בלתי פוסקת. אבל הנה, עברו כמה חודשים ובשעה טובה אתה כבר לא טירון או חניך. בן לילה צה"ל שם את ההגה בידיים שלך וכאילו אומר: מזל טוב, אנחנו סומכים עליך. ומהיום, אתה זה שצריך למלא את הזמן לעצמך. תאמינו לי, היו לי הרבה חברים שאחרי יותר מדי זמן פנוי ותחושת שעמום קשה כבר פיתחו געגוע בלתי רצוני לרב-סמל הפלוגתי והסופר האישי שלו. "רק שמישהו יגיד לי מה לעשות עכשיו, ואיפה להיות בעוד 40 דקות".

כמו שכבר אמרנו, זה לא רק הזמן. זה לדעת לשמר את הרעננות והרעב גם הרבה אחרי שהתרגלת למה שיש. לעיתים די בקפיצה קטנה לבקר חברה חולה בפנימית ד', כדי להעריך מחדש את הקימה בבוקר. לפעמים זה להסתכל בבית הכנסת שלוש שורות קדימה על החבר שכבר מלבין שעריו אבל עדיין לא מצא את הזיווג המתאים, כדי לחזור הביתה עם ריגוש קטן בלב לאישה. זו 'עבודה' שמצריכה לא מעט עצירה מרוטינת החיים והתבוננות, ובעיקר הפרספקטיבה הנכונה לחיים. אבל היא מבטיחה לנו שפתאום כל יום, כל תפילה, יהיו מיוחדים ולא דומים למשהו שהכרנו קודם.

*הכותב הוא מנהל אגף דוברות חב"ד.

היום יש תפילה רגילה, שום דבר מיוחד? וידא איתי בני בן ה-9 בבוקרה של השבת הגשומה האחרונה. אפשר להבין אותו. הוא היה צריך להיות בטוח שחזרנו לטקסט הרגיל והמוכר, אחרי ימים ארוכים של יעלה ויבוא-ו/או-על הניסים-ו/או-הלל שלם-ו/או איזה ספר תהילים שלם, ככה, כדי שיהיה לנו חודש טוב ומבורך. רגילה, עניתי לו, ללא תוספות. אבל הבנתי עד כמה לייחס לתפילה את הערך 'רגילה', הוא למעשה דבר והיפוכו. הרי תפילה היא מפגש אישי בינינו לבין אלוקים. נסו לקבוע פגישה כזו, אחת בלבד, עם סמנכ"ל לא בכיר מדי בחברה לא מצליחה מדי, רק כדי לספר להם על הרעיון החדש שלכם שיכול להביא להם ולכם לא מעט כסף, ותראו כמה זמן תיאלצו לחכות לה. לפגישה אחת, כן? לא לשלוש ביום. אז לקרוא לפגישה הזו 'רגילה'?

נו בסדר, אבל איך אפשר בכלל להתייחס כך למשהו שמקיף אותנו פעמים רבות כל כך? איך לא מאבדים את הניצוץ, את הייחודיות, את תחושת הרעננות והציפייה הדרוכה? יש בכלל דרך שלא לשקוע בתהומות השגרה ולהרגיש חיות מחודשת?

ואולי זו בכלל בעיה כלל אנושית ועולמית. איך לא לאבד את הרעב. את הערנות. בעבודה, בוגיות, בהורות. אפילו עם עצמנו. איך לא להגיד לעצמך "עוד יום" על עוד יום במשרד, עם הילדים, עם בת הזוג או בכלל בקיומך. בספר 'היום-יום', ספר של פתגמים מאירים מתורת חב"ד, מובאת בשם האדמו"ר הזקן האמרה הקצרה הבאה: "יום בקיץ ולילה בחורף – זהו שנה". החורף הארוכים או מקביליהם בימות הקיץ, לא סתם 'עוד' יום. הם יום.

שלם וביום שלם אפשר להפיק תוצרת אדירה. אחד הדברים ש מ ה ד ד ת החסידות ביהדות המסורתית, הוא ערכו של הזמן. את העובדה שיש קונה

עם אבא שלי פעם בשבוע ועוד 'חברותא' עם רב. אני גם הולך לשיעור תורה פעם בשבוע ומשתדל להכניס ללוי"ז כמה שיותר. בגלל זה אני רוצה לנתב את הלוח של ההופעות והפגישות באופן שיאפשר לי פנאי רב יותר ללימוד.

שיר אהוב.

אין לי שיר שאני יכול להצביע עליו כשיר שמתעלה על כולם. בכל אלבום יש אחד כזה. יש 'אור החיים' שמדבר על התורה ולומדיה, 'אחת ולתמיד', 'הלב שלי' ועוד. כשאני עובר על אלבום, אני תמיד יודע מה תהיה הפנינה שלו.

האישה והילדים.

הם פחות מעורבים באלבומים שלי, בכלל הבית פחות מוזיקלי. כשאני עובר על השירים עצמם, אני משמיע אותם בבית, אבל כדי להסיק מסקנות אומנותיות. כשהאלבום כבר יוצא לדרך, אני כמעט לא משמיע אותם בבית. פחות אוהב לשים את עצמי... שמעתי אותי מספיק (:

החלטה.

בהיותי בן ארבע-עשרה, כשזיהיתי שיש לי כישרון מיוחד לכתיבת שירים, קיבלתי החלטה: לכתוב ולשיר שירי אמונה ורוח בלבד. גם כשהחלתי להתקדם בעולם המוזיקה, דבקתי בהחלטתי. יום אחד קיבלתי פנייה מאומן ישראלי מפורסם, שביקש להיפגש איתי. למען האמת התרגשתי מאוד. הייתי בדיוק אחרי נישואיי וחשתי שזו ההזדמנות שלי לפרוץ קדימה. כשנפגשנו, הוא ביקש להשמיע לי שיר שרצה כי נבצע אותו יחד. רגע לפני שלחץ על 'פליי', סיפרתי לו על ההחלטה שקיבלתי בהיותי נער. הוא הגיב: "טוב שאתה אומר; אשמיע לך שיר אחר..."

חלום ילדות.

היה לי חלום גדול לשיר. בגיל צעיר התחלתי לכתוב שירים. חלמתי להתמסר לזה. אני מתחבר לשירי יהדות ותורה, ואת התכנים האלה אני מעביר לציבור.

'גיור' שירים.

תמיד כששמעתי שירים 'מגוררים' זה הפריע לי. לא הבנתי לשם מה עושים זאת. יש לנו על מה לשיר, על מה לכתוב – מה שלאומות העולם אין. היהדות עצומה ואין-סופית. לא צריך לרעות בשרות זרים. אני שמח על כך שבשנים האחרונות התופעה פוחתת והולכת, בין היתר בזכות אומנים כמו שולי רנד ואביתר בנאי.

פידבקים.

רבים, ובהם שאינם שומרי מצוות, סיפרו לי שהם נכנסים לחופה בליווי אחד משיירי. לפני תקופה קיבלתי הודעה מיהודי שסיפר כי נטש בעבר את דרך התורה, ובעקבות אחד משיירי החל ללמוד גמרא.

מסר.

מה ששלוחי חב"ד עושים בארץ ובעולם, הוא אחד הדברים המבורכים והחשובים, ואולי בעקבות הפעילות שלהם, קורה מה שקורה גם איתנו. יש לשלוחים, לנו ולכל מי שפועל ומופיע לפני יהודים, יכולת לגרום להם להתקרב להשם ולתת להם את הכלים למצוא את המהות שלהם בתוך עבודת השם. אנחנו ברור הגאולה וקרוכים יותר מתמיד לביאת המשיח.

ניגוני חב"ד.

אלה ניגונים קדושים שיש בהם אהבת השם אמיתית ללא שום אינטרס. אף אחד מבעלי המנגנים לא חשב להיות כוכב. יש כיום צמא גדול לניגונים האלה, לצד ניגונים של חסידיוות נוספות.

נשמה.

חלק אלוך ממעל שנמצא בכל יהודי. הנשמה היהודית יודעת להרגיש, וכשמשוהו נוגע בה, זו האמת. הנקודה הפנימית של הנשמה היהודית מתעוררת דרך תורה ועשיית מצוות וגם דרך הניגון. יש במוזיקה יכולת להוריד את המסכות, באופן ברור מאוד ולכל אחד בשפה שווה. זה יוצר חיבור עצום.

שובר חומות.

היה יהודי ישראלי שנסע למזרח הרחוק לטיול ארוך במדינות השונות. לפני שעלה על המטוס, הבטיח לעצמו שלבתי חב"ד הוא לא ייכנס. במהלך הטיול, כמדומני בהורו או בתאילנד, הוא עמד בתחנת אוטובוס ולפתע שמע מתנגן ברקע את השיר שלי 'לשוב הביתה'. הוא הלך בעקבות הקול ונכנס לבית חב"ד ששכן סמוך לשם ושממנו בקע השיר. היהודי הזה, כך סיפר לי שליח חב"ד שממנו שמעתי את הסיפור, מניח כיום יום-יום תפילין... למוזיקה יש כוח של שבירת חומות, גם נגד הרצון האישי שלך...

השראה מוזיקלית.

אין לי תשובה מפורטת למועד ההשראה להלחנת השירים שלי. יש אנשים שיכולים לשבת באיזו דירה מול הכינרת ויש להם כל הנתונים להשראה. אצלי זה לא עובד ככה. יש לי בערה פנימית שיכולה לבוא בשבת, באמצע נסיעה, וגם בהופעה. אין לזה חוקים.

קביעת עיתים לתורה.

אני קובע שיעורי תורה במהלך השבוע, אבל זה לא מספיק. ככל שאני קובע יותר, אני פורה יותר ביצירה. יש לי 'חברותא'

הודיה

אני יודע שלא כולם זכו לזה, אבל מבין שאין לי מה לעוף על עצמי, כי בסוף הכול זה באמת יד השם. אני נהנה ממתנה שממש לא תלויה בי ובדיוק באותה מידה שקיבלתי את המתנה הזו, יכולתי להיות אדם עצוב וממורמר שאין לו כלום

"לוק יאורה לא תבוא
מן ההולכים בתאם"

בארבע עיניים עם הרבי

הספדים רבים
נישאו על
דמותה של
גאולה כהן
ז"ל, חברת
כנסת לשעבר
ועיתונאית
ופעילה למען
עם ישראל <
בין המסמכים
הרבים
שמספרים
את סיפורה
הייחודי, בולט
ריאיון מיוחד

במינו שקיימה
עם הרבי
מליובאוויטש
בשנת תשכ"ה
(1965), לפני
55 שנה,

ואותו פרסמה
ב'מעריב' <

בריאיון הנדיר
ביקשה גאולה
להעלות לפני
הרבי סוגיות
ציבוריות

שהעסיקו את
עולמה ולשמוע
את תגובתו <
עם פטירתה,
מוגשים קטעים
נבחרים

כבר ירבתי מול אדם חכם, כבר ירבתי מול אדם משכיל, כבר ירבתי מול אמן, אבל לשבת מול אדם מאמין – זה אחרת. כשאתה יוצא מעל פני אדם חכם – אתה נשאר מה שאתה. מה שהיית לפני שנכנסת: טיפש או חכם; כשאתה יוצא מעל פני אדם משכיל – אתה נשאר מה שאתה: משכיל או בער; מעל פני אמן – מה שאתה: אמן או אומן. אבל כשאתה יוצא מעל פני אדם מאמין – אתה יוצא אחר. שכן גם אם אמונתו של המאמין לא דבקה בכך היא חלה אף עליו. המאמין מאמין גם בכך.

הרבי מליובאביץ, רבי מנחם מענדל שניאורסון מנהיגה הרוחני מברוקלין של תנועת חב"ד בעולם, הוא גם חכם, הוא גם משכיל, אבל ראשית כל הוא מאמין. ואם אמונה היא, אם מותר לומר כך, האמונה של האמת, הנה מבחינה זו הוא גם אמן. וכאמון הוא אכן יצר. יצירתו היא צבא שלם של מאמינים שהוא הרמטכ"ל לו, צבא האמונה לישראל, לא-לוהי ישראל ולעם ישראל.

שיחה של חצות

כשנשארתי ביחידות עם הרבי השעה הייתה, כאמור, חצות, שתיים-עשרה בלילה, אבל הרבי התרומם לקבל את פני מאחורי שולחן כתיבה בחיך של שעה שתיים-עשרה בצהריים.

אם אתה רוצה – לפניך פנים יפות-תואר, מגבעת בשחור שמוטה עליהן וזקן באפור יורד מהן והן נושאות אליך הבעה של חן וחסד. אבל אם אתה רוצה – ניצבות מולך רק זוג עיניים המסתכלות בכך לא לראות אלא

לגלות. ואז, לא כל כך נעים אם יש לך משהו להסתיר, לא כל כך נעים אם התכוונת לשקר, אתה מנסה לכפתר את הכפתורים עד האחרון – משום מה נדמה לך שהם נפתחו מחדש. האם זה כך משום שלרבי יש באמת עינים מאגיות שכאלה או אתה הוא זה שהבאת את המאגיה מבחוץ, פרי הנסיכות הלילות ו"שטיפת הלב" שנעשתה לך בין התלמידים? אלא שעכשיו אין לשאלה "מה גרם למה" כל חשיבות. חשוב לזכור לשם

מה באת לכאן בכלל. אני מתחילה איפוא להציג את עצמי. אלא שאין צורך. הוא יודע עלי יותר. הוא מספר לי לא רק מה עשיתי, אלא גם מה אני צריכה לדעתו לעשות. לא רק מה עושה אני בהווה, אלא מה לדעתו איני עושה. אמנם כבר ספרו לי תלמידיו שהוא קורא עתונים יום יום ומתעניין בישראל, ובכל זאת זה קצת מפחיד. "אני שומע שגברתי כותבת עכשיו בעתונים, נו, זה גם כן טוב. כתיבה זה גם כן טוב אבל לא העיקר. העיקר הנוער. אל הנוער צריך לדבר, לא לכתוב. מדוע גברתי לא מדברת אל הנוער? הנוער מחכה שידברו אליו ואין מי. נואמים אליו – אבל לא מדברים אליו, ומתפללים שהוא לא נדלק". לא, הוא לא מדבר אלי באידיש, רק בעברית. לא בהברה ספרדית טהורה כל כך, אבל לגמרי בלשון הקודש. גם כשרבירו נלהבים קולו נשמע מתון מתון:

הישועה לא תבוא מהכנסת...

"הריבור שהנוער מחכה לו" – ממשיך הרבי – "זה פקודה, והיא צריכה להינתן לו באותו קול ובאותו טון, בו ניתנו כל הפקודות הגדולות של עם ישראל. הנוער יישמע לה או לא, אבל לה הוא מחכה. ואין מפקד. איפה כל המפקדים? בכנסת! הכנסת זה כנסת, אבל לא מהכנסת תבוא הישועה. שום ישועה לא תבוא מאלה ההולכים בתלם אלא מאלה שפורצים דרך. הכנסת זה כנסת, אבל מה קרה לאלה שבערה בהם אש קודש של מלחמת קודש, שהם מתעסקים עכשיו בקטנות, בויכוחים על מס-הכנסה יותר או פחות, במקום שיחשבו על העניינים הבוערים של כנסת ישראל כולה? איפה אותם הכוחות שידעו פעם לתת את הפקודה?"

"אני מאמין בפיוקה, ובפיוקה כוח אינו יכול ללכת לאיבוד, להיעלם. מה שהיה פעם קיים – קיים לעולם. על כן אני מאמין בכוחו של עם ישראל. היו בו כוחות בנוער – הם קיימים בו, הם ישובו, רק צריך מי שיעורר. היה כוח שידע

לעורר – להיכן הוא נעלם?

"כולם הולכים עם הזרם, כולם הולכים באפרוריות, גברתי יודעת, אין דבר נורא כמו האפרוריות. להיסחף עם הזרם זה בבחינת מיתה, היצירה מתחילה נגד הזרם, צריך משהו שילך עד הזרם. לא, אינני מטיף למרד חס ושלום. רק להתמרדות נגד המסגרת. אם המסגרת היא כלא – צריך לחפש דרכים לצאת ממנו. לא צריך בשביל זה להפר את החוק, אבל צריך להילחם נגד החוק. אבל כולם, כל עם ישראל, הולך במסגרת, ואין חלוץ שילך לפני המחנה".

"איש תהומי נשמע בקולו של הרבי. אבל שום פאתוס. "הגברת חישה כמה מאות ואלפי שעות יקרות, כמה "שעות נוער" הולכות יום יום לאבדו? הלוא שעה של נעורים היא שעה שאפשר לחולל בה נפלאות, שקולה כנגד כל השעות. המנהיגים, במקום לצוות – נואמים, אז הנוער הולך לבתי קפה ומאבד את שעותיו ועולמו. גברתי זוכרת את הנוער במבצע סיני, איך קם כאיש אחד מפני שהיה לו מפקד ומפני שהפקודה שניתנה לו היתה כזו שלה הוא חיכה, גם אם לא ידע קודם לקרוא לה בשם? תני לו פקודה כמו במבצע סיני – לא. לא חשוב הפרטים, חשוב שתדליק אצלו משהו כמו שהדליקה במבצע סיני – וגברתי תראה איך בחמישה רגעים יעלו כל הכוחות שהיו חבויים וכבויים בו..."

חללית שומרת שבת

הברקה של רב גאון הצילה קהילה עתיקה מגירוש, וגם תרמה לפרויקט בראשית

ייחודיותו של הפרויקט חשפה רבדים מרתקים של שילוב טכנולוגיה ומדע וחי יהדות השזורים זה בזה.

חישוב מתמטי הציל קהילה

דיון מרתק נסב מסביב לשאלת זמני השבת בחלל, כאשר מהירות החללית מגיעה ברגעי השיא ל-36,000 קמ"ש, נתון שמשמעותו, שבכל שעה וחצי תראה החללית יום ולילה. ככלל, קביעת הימים בחלל ומועדי היום תלויה בנקודת היציאה בקרקע. כך גם עשה אילן רמון ז"ל, כאשר רצה לערוך קידוש בחלל וקיבל מענה הלכתי על כך. הרבי מליובאוויטש ראה בפרויקט הטיסה לירח הזדמנות מצויינת לחידושי הלכות שלא נתחדשו בדורות הקודמים והגדיר את ביורוי ההלכות בשם 'הליכות עולם':

"כאשר יהודי משתמש במכונה האמורה וטס לירח, ומוכן בפשטות שלהיותו 'חלק אלו-ה ממעל ממש' אינו מתפעל מהנפלאות שבנבראים, אלא כל התפעלותו היא מהנפלאות הבורא – 'מה רבו מעשיך ה'" ו'מה גדלו מעשיך ה'" ... והמטרה בכל החידושים בעולם היא ההוספה בתורה הבאה על ידם" (שיחות קודש, ו' חול המועד סוכות, ה'תשנ"ב).

מהנרסי הפרויקט והתורמים ביקשו כי החללית תישא את הכיתוב בעברית 'עם ישראל חי'. שכן השיגור, הנחיתה ופעולות המחקר עוררו עניין רב בארץ ובעולם ובתקשורת לסוגיה ופרסום תמונות החללית עם כיתוב זה מחזירים את הזהות והגאוה הלאומית.

מקור משפט זה מובא בספרי הדרות הקודמים, כאשר רבי יהונתן אייבשיץ (1764), רב העיר מץ שבגרמניה וגאון מופלג בתורה ובמדע, פנה להגמון שרצה לגרש את יהודי עירו, ולאחר דין ודברים וחוסר היענות מצד ההגמון אמר הרב: "לא תוכל לנו, שכן עם ישראל חי לעולמי עד".

הדבר השפיע על ההגמון, שהסכים לבטל את הגזירה, בתנאי שהרב יכתוב בפרק זמן של שעה את המשפט שאמר כמספר היהודים שגרו במץ בעת ההיא: 45,760 מספרם. וכל זאת, על קלף בגודלה של מזווה. ר' יהונתן אייבשיץ עמד במשימה, כאשר בזמן הנקוב הגיש להגמון הנדהם טבלה פשוטה ובה 45,760 קומבינציות לקריאת המשפט. מסתבר, שהרב השתמש במודל אריתמטי הנקרא 'משולש פסקל', ובנוסחה המשמשת לקידוד המקדמים הבינומיים של ה'בינום של ניוטון' באופן גרפי, כמו גם לחישוב מספר הסתברויות וקומבינציות באלגוריתמים שונים לתרחישים ולסימולציות. גם בחללית בראשית השתמשו בכלים החישוביים אשר הצילו את קהילת מץ מגירוש להפעלת החללית.

שילוב של עבר הווה ועתיד בפרויקט חלל אחד.

"הכותב הוא שליח חב"ד ומורה צדק בבית שמש, יועץ הלכתי באתגרי הלכה, מדע, רפואה וטכנולוגיה.

ובנו אולי צרכנו את ההתרסקות המאכזבת שלה, אבל מבחינה טכנולוגית ומדעית החללית 'בראשית' רשמה הישג מרשים בעצם ההגעה לירח.

הקשר שלי עם הפרויקט החל כשנתיים קודם השיגור, כאשר מהנדסי 'בראשית' פנו אליי לצורך התייעצות סביב היבטים הלכתיים שונים הקשורים בפיתוח הפרויקט.

עם התקרב מועד השיגור, נתבקשתי לסייע במתן מענה הלכתי הולם ובמיפוי האתגרים ההלכתיים בפרויקט לאנשי המשימה שומרי המצוות. אתגר משמעותי היה בנושא שמירת השבת, שכן התפעול של מערך טכנולוגי כה מורכב דורש זמינות מלאה. הפרויקט אינו מוגדר כחיוני לביטחון המדינה או לרפואה. האם ניתן למצוא פתרונות טכניים, או שמא נגזר על שומרי המצוות להתרחק מפרויקטים מורכבים מעין אלו? ובכלל, מה עמדת היהדות על חקר הירח וההגעה לשם? הלוא כבר כתב דוד המלך בתהילים: "השמים שמיים לה', והארץ נתן לבני אדם!" אז מה לנו ולחלל העמוק?

לכבות את המנועים!

זמן השיוט של החללית מרגע שיגור החללית מארה"ב ועד לנחיתהה על אדמת הירח היה כחודשיים. זמן שנחשב ארוך באופן יחסי לאור שימוש מקסימאלי באנרגיות קיימות ונקיות כגון אנרגיות סולאריות, שימוש בכוחות כבידה, אינרציה ועוד. מסלול החללית לירח תוכנן כך שינוע באמצעות היקפים אליפטיים מסביב לכדור הארץ, ולאחר מכן לכידה והיקפים מסביב לירח עד לנחיתה.

חשיבות הפרויקט ברמה הלאומית ובשיח הציבורי חייבה מענה הלכתי פורץ דרך מחד, אך כזה הנשען ונתמך על מקורות חז"ל ופסיקות הקדמונים מאידך, כמו גם תשובות על שאלות אמוניות וערכיות העולות מהפרויקט מחקר החלל בכלל מתוך מבט בעיניים רחבות על הפרויקט ועל היבטיו השונים כמו גם על השאלות המרתקות העולות ממנו.

המענה שניתן היה בהתייעצות עם פוסקי הלכה בעלי שיעור קומה ובהתבסס על פסיקות מהדורות הקודמים. ככלל, המענה היה משולב עם פיתוחים טכנולוגיים המאפשרים מענה אוטונומי (עצמוני) במהלך השבת ללא מגע יד אדם, יחד העמקת אוטומציה והתאמת חישובי מסלולים ולוח זמנים כך שההמראה, הנחיתה והפעולות השונות לא יתבצעו במהלך השבת.

תכנון מסעה של החללית לירח הצריך את הפעלת המנועים הרקטיים פעם במספר ימים, על מנת להגדיל את המסלול האליפטי והגדלת הטווח בהיקף החללית מסביב לכדור הארץ. חישוב המסלול התבצע באופן שימנע את הצורך בהפעלת המנועים בשבת או בסמוך לה. כך החללית ביצעה שיוט בחלל במהלך השבתות ללא הפעלת המנועים וללא חילול שבת.

"אבוא – כשיבוא המשיח"

השעה סמוכה לשתיים אחר חצות. הפעמון כבר לא צלצל. מסתמא התיאש. אבל עכשיו צלצלה באזני ביתר שאת השאלה:

"למה לא תבוא אתה ותתן את הפקודה?" – שאלתי. "אני חייב להמצא ולצוות רק במקום שישמעו לי. פה ישמעו לי. בארץ-ישראל היום לא ישמעו. בארץ-ישראל ישמע הנוער לאחר שייצא מן השורות שלו, שידבר בשפתו. אני אבוא, אני אבוא כשיבוא המשיח. למדתי פיזיקה בסורבון, אני מכיר, יודע ומאמין בחוקי הפיזיקה ובאותה אמונה פיזית פשוטה אני מאמין במשיח, שהוא יהיה משיח בשר ודם ממש, שאפשר לנגוע בו למשש אותו וללכת אחריו. הוא יבוא".

"הוא הרבה זמן כבר בדרך" – מצאתי את עצמי מפטירה. "אבל הוא קרוב מאוד מאוד. צריך להיות מוכנים לו בכל רגע, משום שהוא יכול לבוא רגע אחר קודם".

...

רגע אחד אחר-כך כבר הייתי בחוץ. לא עברה שניה וכבר עטו עלי התלמידים שחכו כל הזמן לצאתי, בשאלה: "מה אמר לך הרבי?"

לא עברה עוד שניה עד שעטו עלי המכרים שליוו אותי לכאן, בשאלה:

"מה את אומרת על הרבי?"

את התלמידים, במקום להשיב, שאלתי: "מדוע לא בא הרבי לארץ-ישראל?"

"מי אנחנו שיכולים להגיד לרבי אם יהיה בארץ ישראל או לא?" – השיבו כמעט כולם פה אחד – "הלא זה כמו מלחמה, יש כאלה שצריכים להיות בחזית, בארץ ישראל, ויש כאלה שצריכים להיות באמצע העיר..."

את המכרים, במקום להשיב, שאלתי: "חשוב מה שאני חושבת על הרבי? חשוב אם הוא "גדול באמת" או "לא באמת?" חשוב הוא, כשעשרה אנשים ממנים עליהם איש אחד, ומאמינים בו, הוא מתגדל ממילא. את הרבי מלובאביץ' מינו עליהם לא עשרה, אלא עשרות אלפים".

גם היום במרחק עשרות ימים, כששואלים אותי: 'נו, מה את אומרת?' אני אומרת רק מה שהרגשתי: ברגע הראשון, כשנכנסתי אליו, חשתי: לפני מאמין! בעוד אני יושבת ומאזינה לדבריו, חזרתי ופקפקתי: לא, חכם! כשיצאתי מעל פניו – חזרתי ואמרתי לעצמי: ואף-על-פי-כן – מאמין.

"ואם היה הכל מתוקן בארץ ישראל ובגלויות – ניהא. אבל הלא הדברים לא מתוקנים. כל האיריאלים והאלים הכזיבו. רק משהו קטן נתגשם, קטן מאוד. מעולם, במשך 3500 השנה שעם ישראל חי, לא היתה תקופה שכולה אפרוריות. לא היה רגע שהיה בלי אפשרויות, אלא שפעם האפשרויות נוצלו ופעם לא. אבל עוד לא היתה תקופה בחיי עם ישראל כתקופתנו, שהיו בה אפשרויות כל כך גדולות וניצול אפשרויות כל כך קטן".

"גם לתורת-סיני דרוש מפקד"

עד שלא שמעתי פתאום קול צלצול חד של פעמון עולה בחרר, לא שמעתי את הוומיה הגדולה שעמדה פה. הצלצול בא מבחוץ, כנראה מהמשרד. הבינותי: זמני נגמר. אבל אני, שלא עלה על דעתי לקום, המשכתי לשבת כמי שלא לו צלצלו הפעמונים. הצלצול שחור ועלה דרש להפסיק, אבל צליל קולו של הרבי שהתחיל שוב לדבר הבטיח המשך:

"כל יום שעובר זה הפסד גדול. מה שבגלות אפשר לעשות בעשר שנים – בארץ ישראל אפשר לעשות עם הנוער בעשרה ימים. רק אם יגיעו אל הניצוץ. אש יכולה לכבות, אבל ניצוץ לעולם לא יכול לכבות. הנוער ישן ולא יודע שהוא לא שומע. אם הנוער לא שומע את המלים שלו, הוא ישן לכל המלים האחרות.

"מה הן בדיוק המלים שלו? אני לא יודע, המלים יבואו יחד עם הכוח הפנימי של הפקודה. המלים צריכות לבוא מבפנים. העיקר שתהיה התעוררות, חלוציות. אם יש חלוציות יכול אחריה לבוא הרגל. עכשיו יש הרבה דגלים – מה שווים דגלים בלי חלוציות, הנה אותם בחורי ישראל שזורקים אבנים בשומרי השבת – אני מאמין שיש בהם חלוציות, משהו בוער להם. אינני זומין אותם חלילה לזרוק אבנים בשבת הבאה, אבל אני מרגיש שבוועד להם, ואם איכפת להם – זה העיקר. אחר כך אנסה לשכנע אותם שהמלים שלהם לא נכונות, אחר כך אנסה להפוך את האש מאש וזה לאש קודש..."

"אבל הבחורים שבאים מארץ-ישראל לחוצה לארץ, ללמוד באוניברסיטאות – זו לא חלוציות. מה הם יכולים ללמוד בחוץ לארץ, שלא יכולים ללמוד בארץ הקודש? אם אדם נוסע ממקומו לקוטב הצפוני, מטפס על ההרים ומעמיד את חייו בסכנה למען לחקור ולדעת – זו חלוציות. אם בחור נוסע מפה מברוקלין, לנגב בישראל, ומעמיד את חייו בסכנה על הגבול – זו חלוציות, אבל לעזוב את ישראל כדי ללמוד באוניברסיטאות ברוקלין – זו נוחיות, זו לא חלוציות..."

"הנה, תלמידי הישיבות שלנו לומדים – אבל כדי ללמד, הם הולכים לכל מקום שיש יהודים בעולם, לא כדי להתמקם בישיבות אלא כדי להקים ישיבות. דופקים על כל דלת, מגיעים לקיבוצים חילוניים בישראל ולבתים מתבוללים בגולה. רוח היהדות זה האידילא האחד שלא הכזיב. כל האיריאלים האחרים הכזיבו. ערכי הדת – זה הדבר היחיד שעומד וקיים. שום דבר עדיין לא נוצר במקומם. אבל דווקא על כן אסור לעשות בהם פשרות. בדרך הקניית הדת אפשר לעשות כל מה שיקל, אבל בדת עצמה – לא. אם יתחילו לעשות פשרות, ירחיקו את הנוער במקום לקרב. הנוער בישראל לא אוהב פשרות. אבל גם לדבר הזה, גם לתורת סיני, לא נמצא מפקד כמו למבצע סיני, שיתן את הפקודה".

והחודש:
בית חב"ד
בכותל המערבי

מנהל: הרב יוסף הלפרין

פעילות ללא הפסקה. מתנדבים בעמדת התפילין בכותל המערבי

הכי קרוב למקדש

בחודש שבו חל צום עשרה בטבת – שבו צמים לזכר חורבן בית המקדש, ביקשנו להכיר את בית חב"ד התוסס ביותר בעולם, השוכן סמוך לשריד בית מקדשנו צילומים: שמואל מזרחי

בית חב"ד העמוס בעולם שוכן סמוך לכותל המערבי, שריד בית מקדשנו. צוות בית חב"ד מציע את שירותי הנחת התפילין, רגע לפני הכניסה למקום הקדוש ביותר לעולם היהודי. אבל לא רק. אנשי בית חב"ד קשובים לכל בקשה ולכל פנייה ומציעים סיוע. הרוכן, הפעיל כל השנה, מאפשר ליטול לולב בימי חג הסוכות, וכן הלאה בשאר מועדי ישראל. תתפלאו לשמוע, אבל גם תיירים רבים שאינם יהודים ומגיעים מכל רחבי העולם, פונים לדוכן ומבקשים הסבר וסיוע ומקבלים זאת. הפעילים החסידים מספרים להם על 'שבע מצוות בני נח', שבעה ציוויים תנ"כיים מוסריים, אשר על פי ציווי הבורא תוקפם אוניברסלי וחייבים בהם כל בני האדם. עמודים רבים נצטרך כדי לספר לכם על המתרחש בדוכן התפילין התוסס הזה, המאויש בידי פעילים נמרצים, אבל במסגרת הזו נסתפק בכמה סיפורי נשמות.

עצה שהובילה לריפוי

מספר הפעיל הרב דוד כהן: "יום אחד אני מבחין בין הנוכחים בכותל ביהודי שמתהלך ולא מוצא לעצמו מנוח. הוא היה נראה מודאג מאוד. ניגשתי אליו והזמנתי אותו לגשת לדוכן להניח תפילין ובינתיים אמרתי לו כמה מילים על חשיבות השמחה. "אחרי שהניח תפילין, הוא נפתח וסיפר לי שהוא יהודי מישראל שהיגר לאוסטרליה, עשה שם עסקים והצליח אבל למרבה הצער הוא חולה במחלה קשה, ולדברי הרופאים נותרו לו חודשיים לחיות. ועכשיו הוא שוהה בארץ עם קבוצה של חברים מחו"ל ומכאן, וזה 'ביקור פרדה' מהמשפחה, מהחברים ומהעולם הזה... מייד אמרתי לו את דברי הרבי מליובאוויטש שלרופאים אין רשות וסמכות לומר דברים כאלה והדגשתי לפניו את שיטת החסידות, שיהודי צריך לחשוב טוב, לדבר דברים טובים ולהיות בשמחה, ולקוות לישועת השם, ותוספת בקיום מצוות בוודאי תוסיף בברכות של בורא העולם. "הוא קיבל עליו להניח תפילין מדי יום ביומו ודבריי על 'לחשוב טוב' ולהיות בשמחה חדרו לליבו. כפי ששמעתי אחר כך, הוא אפילו היה נכנס לטיפולים מתוך חיוך ואפילו ריקוד.

"יום אחד, אחרי כמה שנים, יהודי שלא נראה לי מוכר, הפעם חובש כיפה גדולה וציציותיו מתבררות על מכנסיו, מתקרב לעברי וידיו כבר פרושות לחיבוק. הוא מתקרב, מחבק אותי בהתרגשות ואומר: 'זוכר אותי?' מובן שלא זכרתי, הרי במשך השנים פגשתי כאן אלפי אנשים בכל שנה, והוא ממשיך ואומר: זוכר שלימדת אותי את הפתגם 'חשוב טוב, יהיה טוב'? ובכן זה עבר, ברוך השם. מאז נתנו לי הרופאים חודשיים לחיות, כבר עברו כמה שנים, וברוך השם אני שוב כאן בכותל..."

בית חב"ד עולמי

הרב חיים גולדשטיין, פעיל נוסף, מאייש את הדוכן בקביעות, יום יום, מתשע וחצי בבוקר עד שלוש אחר הצהריים, "המשמרת העמוסה ביותר", כהגדרתו. המקום פתוח ופעיל מהנץ החמה ועד שקיעת החמה, כדי שכל יהודי שבא לכותל בכל שעה משעות היום יוכל להניח תפילין. "הרי אנחנו משתדלים שלא להחמיץ אף אחד", הוא אומר, "ולכן זה גם בית חב"ד שפתוח כמעט מסביב לשעון, כולל כמובן ימי שישי כמעט עד כניסת השבת. למעט ימי חג הפסח, המשמרות פועלות כאן כל השנה כולה כולל בימי חג הסוכות ובארגון מניינים לשמיעת קריאת התורה בחג השבועות. גם בפורים יש כאן פעילות לאורך כל היום בהנחת תפילין, חלוקת משלוחי מנות וארגון מניינים לקריאת המגילה". הרב גולדשטיין מספר על המסירות של החסידים המאיישים את הדוכן: "הפעילים מתייצבים למשמרת שלהם בהתמדה ובעקביות. בחום הלוהט בקיץ כמו בקור הירושלמי בחורף. שום דבר לא מונע את הפעילות תמידית כסדרן ללא הפסקה. אני חושב שזה בעצם הייחוד של המקום הזה – הוא משמש כבית חב"ד עולמי במובן זה שהוא משרת יהודים מכל העולם כולו והוא עובד ללא הפסקה. פשוטו כמשמעו. העבודה מתנהלת במשמרות קבועות ומסודרות ובימי שישי יש תגבור של בחורי ישיבה". גם הרב גולדשטיין הספיק לחוות על משמרתו לא מעט רגעים מרגשים במיוחד. "למשל, יום אחד הנחת תפילין לאבא, סבא ונכד כאחד, ולשלושתם הייתה זו הפעם הראשונה בחייהם שבה זכו לקיים את המצווה".

מדברים גאולה

לוי סממה

כבוד הרב, למה משיח לא מגיע?

אנחנו תולים עיניים מצפות בבורא, אבל האמת היא שאנחנו צריכים להסתכל על עצמנו. כי המפתחות נמצאים בידינו

לתת להם. לא נותרה לו ברירה, והוא נאלץ לצעוק אל ה' שיושיעו. ואכן, תפילתו נענתה מיד, ובהמשך הוא אפילו התעשר. הסביר ה' בעל שם טוב' לתלמידיו: על אותו אדם נגזר משמים לזכות בעושר גדול, אבל הוא לא ביקש כלום מהשם יתברך. הוא תמיד שמח בחלקו ומעולם לא ניסה להגדיל את הונו. השפע לא יכול לרדת משמים בלי שהאדם מבקש ומתחנן בעבורו. לכן באו אליו הצדיק וחסידיו, השאירו אותו בלי כלום, עד שלא הייתה לו ברירה אלא להתחנן את ה' שישלח לו שפע מלמעלה – ואז ירד אליו השפע מיד.

לא רק משפטי עידוד

ובכן, הבורא הוא הראשון שרוצה לגאול את ילדיו. אלא מה, הוא יושב ומחכה רק שנבקש זאת ממנו. כמו אבא הממתין ומצפה לראות שוב את ילדיו, כך ה' נכסף להתגלות אלינו בצורה מלאה, כך שהרע והשלילי יידחו וייכחדו אוטומטית. אבל המפגש הזה לא יכול לקרות בלי שהבן ירצה ויבקש זאת. כגורל תחושת החיסרון, כך גורל הבקשה. וכגורל הבקשה – כך הסיכוי להשגתה. חוקי המשחק הם כאלה, שכל זמן שלא נבקש את הגאולה באמת, הבורא 'אינו יכול' לזווג אותה בעבורנו, כביכול.

מרבית בני האדם רואים את עניין ביאת המשיח והגאולה כ'משפטים יפים ומעוררים'. כאשר קורה דבר לא טוב, חלילה, הם מתבטאים בחמלה: הלוואי ויבוא משיח. כאשר פוגשים מישהו ששרוי באבלות לא-עלינו, מוצאים את הציטוט מעורר התקווה: "הקיצו ורגנו שוכני עפר".

אם בקשת הגאולה תנבע מהקרביים שלנו ומתוככי הנפש שלנו, כמו אדם שמבקש למלא חלל שפעור בליבו ואינו נותן לו מנוח, והוא מסתובב ללא הפסקה וללא מרגוע עד שימצא את מבוקשו, אם זה יקרה – נשכנע את עצמנו ואת הבורא שהגאולה היא חסר אמיני וכן בעבורנו. ואז היא תבוא.

דו שאלת השאלות... אין מי שלא היה רוצה לקבל חלון הזדמנות לפנות אל אבינו שבשמיים, ולקבל אחת ולתמיד את התשובה לקושייה הכבדה ביותר שיש.

אבל, אולי אנחנו צריכים להפנות את השאלה הזו גם אלינו, ולא רק אליו? אולי המפתחות להחשית הגאולה, לעידן שבו נמר עם גדי ירבו והקנאה והתחרות יעברו מן העולם, נמצאים בכלל בידינו.

הסיבה הראשונה לכך שבני אדם נשארים במצבם הנוכחי ואינם מתקדמים בחיים היא: העדר בקשה. כפשוטו, בני אדם לא מבקשים את מה שחסר להם.

זה נשמע קליל ופשטני, אבל רוב בני האדם שאינם מתקדמים בחייהם, הם טיפוסים פסיביים, שנשארים על הכורסה בבית ומחכים שהדברים יגיעו עד אליהם. הם לא יזיוו את עצמם ולא יתאמצו לצאת החוצה, להתקשר למישהו, ולהניע את הדברים כך שהם יקרו.

מי גמר את האוכל

אפשר לפגוש את התופעה הזו ביום-יום. אם תבקשו מהמוכר בחנות הנחה על המוצר, יש סיכוי טוב שהוא יתחשב בכם ואכן יוריד את המחיר. ככל שאתם זקוקים למוצר בדחיפות, כך תפעילו יותר משא ומתן ותתווכחו על מחירו – עד שתצליחו להשיג מחיר שמתאים למה שאתם רוצים או מסוגלים לשלם. אז מה הבעיה, למה לא תמיד אנחנו מקבלים הנחות? כי לא תמיד אנו מבקשים! כי זה לא מכובד ולא נעים ומוציא אותנו מאזור הנוחות לסיטואציה לא הכי סימפטית בעבורנו. כדאי להבין: המשפט "יגעתי ומצאתי תאמין" איננו סתם הצהרה מוראלית, אלא משוואה עובדתית: אדם שמתייגע ומתאמץ – מתגמל בהתאם לכך. נתון אמיתי לגמרי.

ה' בעל שם טוב' וכמה מתלמידיו התארחו אצל אדם עני במשך כמה ימים. הם היו קבוצת גברים מבוגרים ואכלו את כל מה שהיה בבית. כשעזבו את ביתו, נשאר העני בלי מזון כלל. הילדים ביקשו מאביהם אוכל, ולא הייתה לו אפילו פרוסת לחם

חמשת שלבי החזרה בתשובה

מאורות גבוהים לדיסוננס ומרירות: איך לחזור בתשובה נכון, ולצמוח מהדרך המתגרת?

זרה בתשובה' היא תהליך מורכב. זו איננה רק כותרת, אלא מדובר בהמון פרטים שעוברים שינוי לא פשוט באורח החיים שלנו.

כל אדם שמתחיל בתהליך החזרה בתשובה, מוצא את עצמו עובר שלבים זהים. חלק מהם יהיו פשוטים להבנה, אבל לא פעם נמצא את עצמנו עומדים מול מכשולים לא פשוטים בדרך. אבל חשוב להבין שאלו קשיים הכרחיים. תהליך החזרה בתשובה הוא תנודתי, מטלטל ובעל הרבה השלכות ליחסים עם המשפחה הקרובה והמורחבת, סביבת העבודה, אזור המגורים ועוד. אבל האתגר הזה דווקא גורם לנו להכיר רבדים נוספים שחבויים בנפשנו, וגם אותם יש 'להחזיר בתשובה'. זוהי דרך שיש בה עליות וירידות, אבל כאשר מודעים לאופייה – אפשר בהחלט להגיע לאיזון, ולחיות את המסע הזה כהתעלות וצמיחה שרק יביאו אותנו ליעד טוב יותר.

לפניכם השלבים ההתפתחותיים שעובר בעל תשובה:

השלב הראשון: האורות הגבוהים.

בעל תשובה ישקיע את רוב זמנו ואת רוב מאמציו בתפילה, לימוד, הפצה וניסיונות לקרב ולתת מהאור הגדול שלו לאחרים, וכן בניסיון להיטמע בחברה החדשה אשר לה הוא עושה אידיאליזציה. הוא יאמץ את שפת הקודש ויתאים את עצמו לנראות החיצונית ולביטויים החברתיים שאימץ לעצמו. כל זה מתוך מסירות נפש מופלאה. המבטים, הגבות המורמות, ההערות המסתייגות וההתנגדויות שיחוה מסביב כמעט לא ישפיעו עליו. מצד

שני, הוא מפתח התכחשות כלשהי לזהות הקודמת שאותה הוא השיל והחליף בזהותו החדשה.

השלב השני: שלב הדיסוננס.

זה שלב מלא בבלבול. אש ההתלהבות הפנימית עוצמתית הרבה פחות, וביטויים של חוסר ההתאמה לקברה והקהילה החדשה, שקורם לכן התגמדו בעיניו, הופכים להתמודדות של ממש. מתחילות לצוף תהיות. בעל התשובה מרגיש שאינו מצליח להתקדם מבחינת זהות והתאמה, ומתגלה פער בין הרצוי למצוי, והוא נוכח בכול: בשולחן השבת, בעול הפרנסה, בחיכוכים חברתיים עם המוסדות החינוכיים והקהילתיים, ובעל התשובה עשוי להתמלא תחושות מבוכה ובלבול.

השלב השלישי: שלב המרירות.

שלב זה מתאפיין בייאוש. השאלות העולות כבר יוצרות בקיעים וסדקים, ולעיתים אלו עלולים להוביל להתנגדות ממשית כלפי החברה החדשה. הביקורת החברתית נמצאת בשיאה, יש געגועים ורגעים של התרפקות נוסטלגית על ריחות, ניחוחות וצלילים מהעבר. בשלב זה יש נטייה להתאגר עם בעלי תשובה נוספים ולמצוא הוזהות וגורל משותף.

השלב הרביעי: חשבון הנפש.

כעת בעל התשובה מביט על המציאות בצורה אובייקטיבית. יש בו הבנה שאי אפשר לאכול את העוגה ולהשאירה שלמה, ועליו לשלב בין הזהות החדשה ובין הישנה. בעל התשובה בוחן

את שתי התרבויות, על כל מורכבויותיהן, ומנסה ליצור אינטגרציה וחיבור בין עולמות.

השלב החמישי: תשובה.

בעל התשובה מגיע לבגרות תודעתית, שמאפשרת לו למוזג בהצלחה את העבר עם ההווה, כדי לבנות לעצמו עתיד. זהו השלב שבו בעל התשובה מגיע לפיוס עם תהליך שינוי הזהות.

לא כל תהליך מגיע לידי מיצוי. יש הרבה בעלי תשובה שלא זוכים לעבור את כל חמשת השלבים. יש הנשארים תקועים זמן ממושך באחד מן השלבים. חשוב להבין שמדובר בשלב זמני. ההתרגשות לא נשארת לנצח. אלו שנותרו שוהים באחד השלבים, נמצאים בהסתברות גבוהה יותר לחוות משברים גדולים יותר. לשמחתנו, רוב בעלי התשובה זוכים להגיע לשלב החמישי, שבו הם נמצאים באיזון.

כדי לשמר את האיזון הזה או להגיע אליו, על כל בעל תשובה להיות מודע לשלבים שבתהליך. בהעדר מודעות נכונה, התהליך כולו עלול להיגרר אפילו שבע שנים... חשוב להבין שהתנהלות מיטבית כזו לא מגיעה בקלות. חשוב לבחור את החברה הנכונה לכם שתהיה מאירת פנים. כך אתם מפחיתים את הסיכוי להיתקל בחלקים הלא בריאים של החזרה בתשובה. חפשו את החיבור בלימוד החסידות, בהעמקה איך תורת החסידות מאירה את החיים שלכם. אחד המדרים שמעידים שעברנו את התהליך הזה בשלום, הוא שיש לנו בית ומשפחה שמחים, פרנסה טובה ועשייה חסידית מקרבת, ומתוך מנוחה ושלווה.

• **הכותב הוא שליח חב"ד למושב גמזו, מייסד עמותת 'התקשרות – מחברים קצוות בבית', המסייעת לזוגות ומשפחות בעלי פערים אידיאולוגיים במשפחה.**

1.

טלפון שלי צלצל. על הצג הופיע שמו של ידידי שמחה (סטיב) ביל. בדרך כלל אנחנו מדברים בכל יום שישי. שאלתי אותו: "הרי היום יום רביעי, למה אתה מתקשר אליי היום?"

"אני חייב לספר לך מה קרה לי לפני כמה

דקות", הוא אמר.

"אני מקשיב", אמרתי.

"עמרתי בתור לתשלום באחת החנויות בניו ג'רזי", סיפר סטיב, "וכשפתחתי את הארנק, שאל אותי אדם שעמד לידי בתור: 'האם התמונה שיש לך בארנק, היא תמונתו של הרבי מליובאוויטש?'"

"אכן, זה הרבי", עניתי לו.

"האם יש לך דולר מהרבי? הוא שאל.

"כן, השבתי לו, 'קיבלתי מידיד שלי לפני הרבה שנים דולר מהרבי'. "זה לא ייאמן", אמר האיש. "רק אתמול הייתי ב'אוהל" של הרבי, בכיתי הרבה ואמרתי לרבי שאני ממש בריכאון משום שבאחד הבניינים הגדולים שבניתי לא אישרו לי את המסמכים הנחוצים, וביקשתי מהרבי סימן לכך שהכול יסתדר.

"והנה אני עומד פה בחנוות לידך, ואתה פותח את הארנק, ואני רואה בו תמונה של הרבי. זה בשבילי סימן מובהק לכך שהכול יהיה בסדר בעזרת השם. ועוד דבר אחד: שכחתי להניח תפילין בבוקר. עכשיו אסע הביתה להניח תפילין".

סיפור מדהים. איך הרבי מוצא דרכים לענות, לעזור, לחזק ולתת את ההרגשה שאנחנו לא לבד!

2.

אמרה ידועה מיוחסת לאדמו"ר מקוצק: **אם אני אני כי אתה אתה ואתה אתה כי אני אני, אז אני לא אני ואתה לא אתה.** מה כוונת הצדיק בפתגם הזה? ידוע שהרבי מקוצק רדש 'אמת' מתלמידיו.

לעבור את השם באמת!

ובכן, אם אני אני כי אתה אתה, שנינו משפיעים לטובה זה על זה. שנינו עוברים את השם, אבל ההתעוררות שלי באה ממך, וההתעוררות שלך באה ממני.

בעולמו של הרבי מקוצק, אין זו דבקות אמיתית בעבודת השם, משום שהיא באה מבחוז.

אך אם אני מעורר את עצמי, על ידי היגיעה שלי, ומגלה בעצמי את ההתעוררות והרבקות מבפנים, אז אני באמת אני.

נסיעה ארוכה

שיחת הטלפון מסטיב, האמרה הקוצקאית וההחמצה של גילוי קץ הגלות

ואותו הרבר אצלך.

אין זה חיסרון להיות מושפע לטובה מחבר טוב, מצדיק וכדומה, אבל הרבי מקוצק מצפה שמעבר להתעוררות מאחריים, נעורר אנחנו את עצמנו.

המטרה היא להגיע לפסגה, לא משום שמסוק הביא אותך לשם, אלא משום שבכוחותיך ויגיעתך טיפסת והצלחת להגיע עד הפסגה.

3.

אנו עומדים בסיומו של ספר בראשית, ולמקרא הפרידה של יעקב מבניו עולה בפינו טעם חמצמץ של החמצה: "ביקש יעקב לגלות את הקץ לבניו ונסתלקה ממנו שכילה", אומרים חז"ל.

המלבי"ם בפירושו על ספר דניאל, כותב בסופו דברים די ברורים על מועד ביאת המשיח, ועוד. אחרי שכתב את פירושו, קיבל כמה מכתבים מגדולי חכמי ישראל בזמנו. הללו גערו בו: איך אתה יכול לעשות דברים כאלה? הרי נאמר "תיפח רוחם של מחשבי קיצים".

המלבי"ם לא נבהל, וענה להם במשל.

אב ובנו יצאו לדרך ארוכה ללייפציג לצורך מסחרו של האב. הם שכרו בעל עגלה ויצאו לדרך.

אחרי כמה שעות פנה הבן לאביו ושאל: "נו אבא, אנחנו מתקרבים כבר ללייפציג?"

אביו נתן בו מבט עז, וממבטו הבין הבן כי שאל שאלה טיפשית. הוא שתק.

אחרי שבוע ימים של נסיעה פנה האב לבעל העגלה ושאל: "נו, אנחנו מתקרבים כבר ללייפציג?"

פה כבר לא יכול הבן לשתוק... "אבא, אני לא מבין. כשאני שאלתי את השאלה, אותה השאלה, הסתכלת עליי כאילו הייתי הטיפש הגדול בעולם. והנה אתה עצמך שואל את אותה השאלה. מה ההבדל?" ענה האב: "כשיצאנו, ואתה שאלת אם אנחנו מתקרבים, הייתה זו שאלה שאינה בזמנה. יש עוד דרך ארוכה, זה לא היה המקום ולא הזמן הנכון לשאול. אחרי שבוע ימים, כשרואים את העיר מרחוק, אפשר לשאול: נו? מתקרבים ללייפציג?"...

כך הוא גם בגילוי הקץ. אז, לפני אלפיים שנה, ראו חכמים שיש עוד דרך ארוכה עד שיבוא המשיח. אסור לגלות את זמן בואו. אוי ואבוי היה אילו ידענו שעלינו לעבור עוד אלפיים שנות גלות... אבל עכשיו, כשמתקרבים ושומעים את צעדי המשיח, אפשר ומותר לגלות שהנה הנה משיח בא!

שנוכה כבר לקבל פני משיח צדקנו, ונסיים את הנסיעה הארוכה שאנו עושים כבר אלפיים שנה.

למה הם בודדים?

מתברר שבישראל שיעור גבוה של בני נוער הסובלים מדחייה ובדידות חברתית. למה זה קורה ומה עושים? רחל בולטון

נמוכים נתפס, למרבה הצער, בעיני הורים רבים, כמישהו שלא כדאי להתחבר אליו. הורים רבים ימליצו לילדיהם וידחפו אותם להתחבר לילדים מצליחנים. כאלה שאפשר לשאוב מהם השראה, או כאלה שיתאגרו את הילדים להשתוות אליהם.

הפחד שמניע הורים כאלה, הוא שאם הילד יתחבר לילד שחלש ממנו, זה יגרם לו להרגיש נוח וטוב עם ההישגים שלו, ולא יאתגר אותו להתאמץ כדי להגיע גבוה יותר. ולא רק זה, אלא שמדובר פה גם בתרמית, כדוגמת "אמור לי מיהו חברך ואומר לך מי אתה".

מאחר שכך, פעמים רבות ילדים בעלי הישגים לימודיים נמוכים מתקשים לפתח חברויות, להיות מוזמנים לבתים של חברים או אפילו לאירועים מחוץ לזמן הלימודים, מה שיכול לפתח אצלם רגשות קשים של דחייה ובדידות חברתית.

3. היעדרויות תכופות ואיחורים

כשילד נעדר מבית הספר לעיתים תכופות, הוא מתקשה פעמים רבות להשלים פערים, מה שגורם לו להיות מחוץ לעניינים ולהרגיש בצד. הוא מחמיץ הזדמנויות או מגיע לאחר שהאפשרויות נגמרו. לעיתים מתגבשים אירועים או פעילויות, ומי שלא נמצא בזמן התכנון או החלוקה לקבוצות או לזוגות, מגיע כשכולם כבר מגובשים ולא מצליח למצוא את עצמו גם בהמשך.

גם איחורים קבועים גורמים לילד להצטרף לכיתה בבוקר כשכולם כבר מגובשים. ברור שלא מדובר על איחור חד-פעמי אלא משהו שקורה בעקביות. חשוב מאוד שהורים יהיו מודעים לדבר בכל פעם שהם מחליטים

פי מחקר שנערך בזמן האחרון, מדינת ישראל היא אחד המקומות שבהם קיים שיעור גבוה של בני נוער הסובלים מדחייה ובדידות חברתית. אין מדובר ברגש מסוים על מגדר או מגזר מסוים, אלא בחתך מקיף של האוכלוסייה.

לפני דיון בפתרונות או בכלים שבהם אפשר להשתמש כדי לעזור לילדים שחווים דחייה או בדידות, הייתי רוצה לפרט את ארבע הסיבות העיקריות לכך.

1. חוסר יכולת או קושי להחליט

פעמים רבות ילדים או בני נוער מוצאים את עצמם נדרשים להחליט: באיזו מגמה לבחור, לאיזה תיכון או לאיזו ישיבה להמשיך, אם להצטרף לחוג מסוים או לפעילות כזו או אחרת. חוסר היכולת להחליט משאיר את המתלבט בצד, בזמן שחבריו כבר החליטו והתקדמו הלאה. ולא די בזה, אלא שכאשר הוא כבר מחליט, הוא מגיע באיחור למקום מגובש שהשתלבות בו לעיתים קשה עד בלתי אפשרית.

הוא מגיע ופוגש כיתה או קבוצה מלוכדת, לאחר שכל אחד כבר מצא את מקומו, גם פיזית וגם חברתית. הוא פוגש קבוצות סגורות שקשה מאוד להתחבר אליהן, מה שמוביל אותו לתחושות קשות של דחייה ובדידות.

2. הישגים לימודיים נמוכים

מתברר שילד בעל הישגים לימודיים

החנוכה שהיה

מאות שלוחי חב"ד בכל רחבי הארץ מסכמים חנוכה פורה ועמוס, עם למעלה מעשרת אלפים הדלקות ציבוריות, ביקורי בית, חלוקת סופגניות חמימות ועלוני הסברה מאירים, והרבה שמחה < רבבות מאושפדים זכו להדלקות שחיממו את ליבם על ידי השלוחים בבתי הרפואה, כמו גם רבבות חיילים, קשישים, נפגעי הטרור, דוברי הרוסית ועוד > "על פי בקשתו של הרבי מליובאוויטש", אומרים בצעירי אגודת חב"ד, "שלוחי חב"ד עשו כל מאמץ כדי שכל יהודי ויהודייה, בכל מקום שהם, יזכו לקבל את שמחת החנוכה" < **אלבום חנוכה תש"פ**

להשאיר את הילד בבית בגלל אירוע כזה או אחר, או מביאים אותו באיחור לבית הספר.

4. ביישנות

ביישנות היא אחת הסיבות העיקריות לחרדה חברתית. מעבר לעובדה שביישנות היא תכונה מולדת, היא גם רפוס התנהגות נלמד. ילדים שיוצאים מבית שלא מעוררים בו מעורבות חברתית, מבית שההורים בו לא מעורבים חברתית, בית שקיימות בו אמירות נגד חשיפה או תקשורת משתפת מהפחד להיפגע – ילדים כאלה מגיעים אל החברה חוששים ולא מסוגלים לפתח חברויות וליצור תקשורת מקרבת, שתאפשר להם להרגיש מקובלים.

כשילד גדל עם הורים שנמנעים מקשרים חברתיים מסיבות כאלה ואחרות, הוא מחקה את התנהגותם וגוזר על עצמו בדידות והרגשת דחייה. הוא מרגיש מאוים או מפוחד, ולא מסוגל להתנהג באופן ספונטני וטבעי.

...

אסיים בנקודה למחשבה:

כהורים, הרצון הגדול ביותר שלנו הוא לגונן ולהגן על הילדים שלנו. אלא שחשוב שנדע, שברגע שאנחנו מגינים ומגוננים עליהם, אנחנו מעצימים אצלם את הפחד מהחברה ואת ה'הכנה' שהם לא מסוגלים להתמודד ולהצליח בסיטואציה לבדם.

מה הניסיון שלך?

הקושי שלנו
- עם הזמן
נהיה לנו מוכר.
אנחנו קמים
איתו בבוקר,
הולכים לישון
איתו בלילה,
לומדים לדבר
את השפה שלו
ואפילו לחייך
אליו מפעם
לפעם... הקושי
של האחר
לעומת זאת -
הוא בעבורנו
כמו ארץ לא
נודעת. מקום
זה ולך תתמודד
עם זה עכשיו...
לכל אחד
הניסיון שלו!

חני ליפשיץ

עכשיו בואו ואספר לכם משהו קצת אישי!
למה?
כי לי זה ממש עוזר.
ואולי גם לכם זה יעזור - בהתמודדות עם המסע
שאתם עוברים...
אז למה לא בעצם?
קוראים לזה: 'תארו לעצמכם מה היה קורה אילו
הניסיון שלכם בחיים היה ניסיון אחר... כזה שאתם
מכירים פחות'.

...
יוצא לי הרבה לשוחח עם אנשים שלא קלה להם
ההתמודדות עם הדברים שהם עוברים בחיים.
ובצדק...
הנה למשל יושבת לצירי בחורה רווקה בת 34,
נקרא לה אהבה.
היא מספרת לי בעצב עד כמה היא רוצה לבנות
כבר בית.

להקים משפחה.
'עכשיו תארי לך מה היה קורה אילו היית נישאת
בת עשרים', אני אומרת לה והיא עוצמת את עיניה
ומפליגה בדמיון;
אנחנו מדמיינות יחד את החתונה שלה. הנה היא
בשמלת הכלה בעלת הקומות, הנה החתן הטוב
והיפה עומד לצידה.

אבל אז?
מתחילים הקשיים בהבאת ילדים לעולם.
שנים של טיפולים, בכי, כמיהה, עוד טיפולים
וציפייה. הו, הציפייה מורטת העצבים הזו.
כשהיא בת 35 מגיע במזל טוב הילד הראשון.
איזו שמחה!
'אין מצב!!' קוטעת אותי אהבה.
'לא הייתי מסוגלת לעמוד בניסיון הזה!' היא
מחווירה.

'אז תחשבי שבורא עולם החליט לחסוך לך אותו
והנה בעוד רגע קט את מוצאת את בחיר ליבך.
בתוך שנה מהחתונה, כשאת בת 35, את זוכה באותו
ילד ראשון...'

...
ולחלופין חגית, אישה יקרה שמתמודדת עם
אתגר הפוריות.
אנחנו מנסות יחד לדמיין איך היא הייתה עומדת

בניסיון אחר - שנים של חיפוש האחר. שנים של
אכזבה באין מציאה.
היא נרעדת כולה מעצם המחשבה.
'אם כבר קשה - ברור שעדיף בשניים', היא מנערת
את ראשה לעומתו.
מהניסיון שלי, להורים שמתמודדים עם ילד
שנמצא על רצף קשיי התקשורת, קל הרבה יותר
לראות את הילד עם הלכות המוכרת שלו מלראותו
עם לקות אחרת.
וכך גם להפך.
לאדם בעל נכות פיזית קשה לדמיין את עצמו
עומד בניסיון של נכות נפשית.
בחורה חסרת רגל סיפרה לי השבוע שהיא לא
יכולה לחשוב על עצמה עם הרגל ובלי היר.

...
כי ככה זה.
הקושי שלנו -
עם הזמן נהיה לנו מוכר.

אנחנו קמים איתו בבוקר, הולכים לישון איתו
כלילה, לומדים לדבר את השפה שלו ואפילו לחייך
אליו מפעם לפעם...
הקושי של האחר לעומת זאת - הוא בעבורנו
כמו ארץ לא נודעת. מקום זר.
ולך תתמודד עם זה עכשיו...
אז נכון שלפעמים בעיניים שלנו, בני האדם,
נראה שדווקא יש רע היורד מלמעלה, אבל אולי
זה יעזור לנו להבין;
שכל אחד מתמודד עם משהו!
לכל אחד הניסיון שלו!

ניסיון -
שבתחילה הוא כמו בגד לוחץ ודוחק אבל עם
הזמן הוא מתרחב, ולובש את הצורה של הגוף שלנו.

...
אה!
ועוד דבר חשוב!
הים הכחול, המסעדות, הבגדים, החיכוכים היפים
וסיפורי ההצלחה שאנחנו רואים פה ושם, הם בסך
הכול אתנחתא קלה שלוקחים להם האנשים בין
ניסיון אחד לעוד אחד.
ובין פסיעה אחת -
לעוד פסיעה בשביל החיים.
לעולם אל תקנאו!

כולם אוהבים בורקס, ואם
משדרגים אותו במילוי של דג טרי
יחד עם תבשיל צפון אפריקאי
של דלעת מתובלת, פיקנטית
וארומטית, אין מי שיעמוד בפניו.
זוהי מנה נהדרת שאפשר
להכין מראש ולהכניס לאפייה
כמה דקות לפני ההגשה.
מומלץ להגיש לצד סלט קטן
של עלים ירוקים רעננים.

בורקס עם צ'רישי

למעבר מזון. מוסיפים כמון, דבש, שמן
זית, מיץ לימון סחוט, מלח ופלפל
ומעבירים במהירות גבוהה עד שמתקבל
רוטב חלק וסמיך.

חותכים את הדג לרצועות בעובי של
2 1/2 ס"מ.

פותחים דף פילו על משטח עבודה
ומורחים בשמן זית בעזרת מברשת.
מניחים באלכסון פרוסה של דג בפניה
השמאלית התחתונה של הדף, ומעליו
2 כפות של המילוי. עוטפים תוך כדי
גלגול, ומקפידים להדק ולהכניס את
הקצוות כלפי פנים עד לקבלת מעטפת
סגורה וגלילית.

אחרי שעוטפים את כל רצועות הדגים
בפילו, מעבירים לתבנית אפייה, מורחים
מעט שמן זית ומפזרים קצח או שומשום
שחור. אופים בתנור חם כ-15 דקות עד
שהפילו שחום ופריך.

מחלקים את המנות לצלחות ההגשה,
מזלפים מלמעלה את הרוטב ומגישים חם.

*מתוך 'שנה במטבח שלנו' - בעריכת הדס בן-ארי

1/4 כוס מיץ לימון סחוט טרי
1/2 כוס שמן זית
מלח ופלפל

אופן ההכנה:

מחממים תנור ל-180 מעלות.
מתבלים את קוביות הרלעת בשמן זית,
מלח, סילאן ומעט פפריקה מעושנת,
ואופים בתנור בחום של 180 מעלות
כשהן מכוסות בנייר אלומיניום, למשך
כ- 1/4 שעה עד שהן מתרככות.
מסירים את הכיסוי וצולים 10 דקות
נוספות להשחמה קלה.
מעבירים את הרלעת לקערה גדולה
ומועכים בעזרת מזלג למחית גסה.
מוסיפים את מחית הלימון הכבוש וגם את
עלי הכוסברה הקצוצים. מתבלים בשמן
זית, שום, מלח ופלפל ומערבבים היטב.
בזמן שהרלעת בתנור, מבשלים בסיר קטן
את הגזר יחד עם שיני השום השלמות
והג'ינג'ר. כשהגזרים רכים מעבירים

חומרים:

- 1 חבילת דפי פילו
שמן זית למריחה
- 800 גרם פילה דג ים טרי ונקי בלי עור
ועצמות
- למילוי:
- 500 גרם דלעת בלי הקליפה, חתוכה
לקוביות גדולות
- 1 כף מחית לימון כבוש
- 5 שיני שום כתושות
- צנור קטן של עלי כוסברה
- שמן זית
- פפריקה מעושנת
- 4 כפות סילאן
- מלח ופלפל שחור גרוס
- 2 כפות קצח
- לרוטב:
- 2 גזרים קלופים
- 2 שיני שום קלופות
- 1/4 כפית שטוחה כמון טחון
- 2 כפיות דבש
- 1 1/2 ס"מ ג'ינג'ר טרי קצוץ

מנה עיקרית

פרווה

6 מנות

תנדיר תזיר וסאין תזיר קודם

המשביר לצרכן פותחת שנה
עם מבצעים מטורפים
לחברי המועדון ולמצטרפים חדשים בלבד

50
ב-
%
הנחה

על קולקציות החורף שבמבצע

המבצע תקף עד 11.1.20 ו/או עד גמר המלאי. המוקדם מבניהם. בכפוף למגוון ולמלאי בכל סניף, 500 יח' לפחות לסניף. אין מכירה סיטונאית. עד 8 מוצרים ללקוח. אין כפל מבצעים. המבצע מתקיים בכל סניפי המשביר לצרכן למעט סניפי עודפים (פרטים באתר החברה).